ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ЖЭШЭЭГЭЭР АЖАЛЛАЯЛ!

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 217 (11815)
1968 оной сентябриин 14, суббото

сэн 2 мүнгэн

...ШӨӨ НЭГЭ ИЛАЛТА

...оско тосхоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ гү... мянган центнер таряа худалдаха түсэбтэй юм. Өөһэдын... ...ломжые хаража үзөөд, түсэбһөө гадуур үшөө хоёр мянган ...рооһо Эхэ орондоо нэмэжэ худалдаха уялга абаа һэн.

...хозой таряашад, механизаторнууд хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, ...һан зорилгоёо хүсэндэнь хүргэбэ. Сентябриин 11-нэй мэдээ... ...ажахыһаа 15,5 мянган центнер таряан гүрэнэй амбаарта ...д байна. Эдэ үдэрнүүдтэшье таряан худалдагдажа үргэл...

...таряа амяарлан хадаха, хуряаха, шэнэ ургасын орооһо ...зөөхэ гэхэ мэтэ бүхы хүдэлмэри баһал эмхитэй һайнаар ...а. Ургаса хуряалга дээрэ комбайнернууд М. Парфенов, ...ников. С. Варфоломеев гэгшэд бүтээсэ ехэтэй ажалаараа ...Эдэнэр үдэр бүриингөө даабари хододоо үлүүлэн дүүргэ... ...лэн автомашинын жолоошод Ю. Белиновский, С. Три... ...он бусад комбайнһаа таряа шэрэхэ, бэлэдхэлэй пунктдашье ...хэдөө эрхимээр ажаллана.

Б. ЖАМБАЛОВ.

...Шэбэрэй аймаг.

...БААН ДЭЭРЭ ...РАГДАА

...жэлдэ орооһо таряа... ...ургаса абажа, «Газар ...а эрхимээр ашагладаг ...һэн партиин обкомой, ...н Министрнүүдэй Со... ...ндо хүртэһэн Георгий ...Горюновой бригада энэ ...рэмтэйгээр ажаллаба. ...поля дээрэ нёдондоной... ...гүй һайн ургаса га... ...дадаг 70 гектарта ...-4» сортын шэниисэ ...мүнөө гектар бүри... ...центнер ургаса хуряаг...

...дын механизаторнууд ...ргаа сентябриин 11-дэ ...н дүүргээ. Тиигэжэ ...ы таряагаа хүдэлмэ... ...эртэ хуряажа абаһан ...ндэхи бэрхэ механиза... Георгий Авдеев, Прохор ...гшэд заашье һаадгүй... ...ажа гараа.

...Шэбэрэй аймагай «За... ...колхозой механизатор... ...шэлые халан абажа, ...ын механизаторнууд ...һолоомоёо һүрилжэ, ...ар элдүүрилһэн байха ...мэдээгээр эндэхи 500 ...һолоомон суглуулагда... ...ар һүрилэгдэн абтаа. ...300 гектар намарай ...а түсэбөө тэдэнэр ...э.

...моторнай гансахан энэ ...һаар ажаллана бэшэ, ...а бригаданууд байгша ...ар хүдэлжэ гараба. ...хыдөө шэниисээ ха... ...э, гансал 700 гектар ...дээрээ һууна. Ойрын ...рэ бүхы орооһо таряа... ...а дүүргэхэ байнабди.

...охи дүн гаргахада, гек... ...дунда зэргээр 12 ...таряан хуряагдана.

...гээд, ямар аргаар энэ ...а иимэ хурданаар ху... ...абтаба гээшэб? Нэн ту... ...лтын машина, техни... ...заһабарилагдаһан бай... ...хёор комбайн, жатка... ...нэржэ, тэрэниие зүбөөр ...табижа, ажалыень ...эмхидхэжэ шадагдаа ...колхоздомнай мүнөө 24 ...19 жатка бии. Байгша ...таряанайнгаа хахадынь ...300 гектарыень амяар... ...һан байнабди. Бригада ...—5 комбайн нэгэ бүлэг ...аллаһан. Комбайнһаа ...нэ хүдэлмэридэ автома... ...шина, тракторай тэргэ... ...агдаһан байна. Энээ... ...комбайнууд һаадгүй... ...гэдөө.

...а хуряажа байха зуу... ...колхозой механизаторнууд ...суглуулжа, һүрилжэ, ...наар хахална. һүүлэй ...950 гектар намарай ...лагдаа гэхэ гү, али ту... ...процент дүүргэгдэнхэй. ...рнүүдтэ намарай паар ...хүдэлмэри захадаа гара...

Колхознай гүрэндэ 13 мянган центнер таряа худалдаха түсэбөө сентябриин 9-дэ дүүргээд, мүнөө түсэбһөө гадуур тушаажа байнхай. Бухыдөө энэ жэл түсэбһөө гадуур 1500 центнер таряа худалдаха байнабди.

Ургаса хуряалга дээрэ шалгарһан механизаторнууд олон. Дүршэл ехэтэй комбайнер Елуп Савельев мүнөө 3400 центнер таряа сохёод, эдэ үдэрнүүдтэ обёос хуряаха юм. Залуу комбайнернууд Василий Куприянов, Иван Ткачев гэгшэд 3200 центнер таряа сохинхой. Колхоз дотор тогтоогдоһон мүрысөөнэй гуримай ёһоор 4000 центнер таряа сохиһон комбайнерта 4 центнер шэниисэ шан үгтэхөөр хараалагданхай. Энэ шанда хүртэхын түлөө олон комбайнернууд оролдоно.

Орооһо таряа гүрэндэ тушааха зуураа ерэхэ жэлэй тарилгада хэрэглэгдэхэ үрэһэн хаагдана, сэбэрлэгдэнэ. Мүнөө 1200 центнер үрэһэн сэбэрлэгдэнхэй. Үрэһэ сэбэрлэлгэдэ «ОС-4» түхэлэй гурбан машина табигданхай. Энэ жэл үрэһэнэй таряан хуурай, шанар һайнтай. Тиимэһээ ноябрь һара гаратар 20 мянган центнер үрэһэ хүрэнгэеэ сүм сэбэрлэжэ, тарилгын шанарта хүргэхэ зорилготойбди.

Байгша ондо кукуруза һайнаар ургаа. Колхозой дүршэлтэй кукурузашан Николай Евдокимович Бондарев даалгагдаһан 38 гектарай тус бүриһөө 420 центнер ургаса хуряагаа. Бүхыдөө 530 гектар кукурузын га бүриһөө дунда зэргээр 220 центнер ногоон абтажа, 12 мянган тонно силос дарагдаа.

Урда жэлнүүдэйхиһээ нилээд ехэ үбһэн абтаа. Колхозой 868 гектар сабшалангай га бүриһөө дунда зэргээр 17,4 центнер үбһэн хуряагдаа гэхэ гү, али бүхыдөө 15 600 центнер һүрилэгдэжэ, түсэб 3 мянган центнерээр үлүүлэн дүүргэгдээ. Энэ жэл үбһэеэ августын 20 хүрэтэр хуряажа дүүргээ һэмди. Үбһэн хэзээ хэзээнэйхиһээ һайн шанартайгаар бэлэдхэгдэбэ гээшэ.

Иимэ ехэ үбһэ тэжээл зүндөө гарашоо бэшэ. Үнгэрһэн хабартаа сабшалан дээрэ ехэ хүдэлмэри хэгдээ һэн. 4300 тонно наг шэбхэ тэндэ гаргагдаа. Сабшалан гурба дахин һайса уһалагдаһан. Колхозой эрхим луговод Сумтум Балданов даалгагдаһан 65 гектар сабшалангай тус бүриһөө 27 центнер үбһэ хуряаһан байна.

Тиигэжэ ниитынгээ адууһа мал садхалан һайнаар үбэлжүүлжэ, ашаг шэмыень ерэхэ жэлдэ горитой дээшэлүүлхэ арга олдохо болоно. Эдэ бүгэдэ манай агууехэ багша В. И. Ленинэй түрэһөөр алдарта 100 жэлэй ойе ажалай эрхим бэлэгүүдээр угтаха арга олгохо байһаниинь элитэ.

Ч. МИТЫПОВ,
Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

ОРОЛДОСОТОЙГООР...

Саянтын полинуудай таряан түлэг хуряагдажа байна. Заганайхидай жэшээгээр ургасаяа саг болзор соонь, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абахые Улаан-Үдын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой таряашад оролдоно. Комбайнуудһаа орооһо зөөхэ автомашинануудай. үсөөн дээрэһээ жолоошод унаһан малгайгаа абаха сүлөөгүйгөөр ажаллана. Тэдэнэр үдэрынь комбайнһаа таряа зөөгөөд, һүниндөө гүрэнэй бэлэдхэлэй пунктда орооһо абаашажа эхилдэг. Иигэжэ ажалладаг жолоошодой нэгэн залуу коммунист Александр Анатольевич Ивановые онсолон тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Колхозой комбайнернуудай ажалай дүн 5 хоноод лэ гаргагдажа, түрүүшүүл элдэб шанда хүртэдэг. Үдэрэй 14—15 гектарай баал суглуулаад, 1400 центнер алтан шара шэниисэ сохижо абаһан Константин Митрофанович Луценко (зураг дээрэ) мүрысөөндэ илажа гараба.

Артелиин тоог дээрэ таряан үдэр, һүнигүй сэбэрлэгдэнэ. Эндэ Улаан-Үдын кооперативна техникумэй студент басагад хэн хэн гэлтэгүй бүгэдэ һайнаар ажаллана.

Түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи жэлдэ ургууһан таряагаа эрхим шанартайгаар хуряажа абаад, 7500 центнер орооһо гүрэндэ худалдаха колхозойнгоо уялга дүүргэжэ байһан эндэхи таряашадай зориһондоо хүрэхэнь дамжаггүй.

К. ГАБАЕВ.

ШАЛГАРНА

УЛААН-ҮДЫН АЙМАГ. һайнаар ажаллажа байдаг комбайнернууд зоной дунда магтаалтай ябадаг. «Улаан Оронго» колхозой түрүү комбайнернуудай нэгэн Гомбо Омоктуев хуряалгын эхинһээ хойшо ажалдаа шалгаранхай. Тэрэнэй хуряаһан газартань таһархай хоолосууд хэбтэдэггүй. Өөрөө техникэдээ нарин нягтаар хандажа, бүтээсэтэйгөөр ашаглажа байдаг. Нүхэр Омоктуев үдэр бүри нормоёо үлүүлэн дүүргэнэ. һүүлшын үдэрнүүдтэ ажалай дүн гаргахада, тэрэ 104 га хуряагаад, хамта 1042 центнер орооһо сохиһон байба.

Урдань Оронгодо орооһо таряанай бирагүй ургаса абтадаг байһанаа, мүнөө намар га бүриһөө 10 гаран центнер, зарим участогуудһаа 13—15 центнер шэниисэ хуряагдана. Энэ ажахы мүнөө жэлдэ 5500 центнер таряа гүрэндөө худалдаха аад, 7812 центнер худалдаа. Энэнь нёдондонойхиһоо 3 дахин ехэ.

Тэрэшэлэн «Коммунизм» колхоз түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Нёдондонойхиһоо 4 дахин ехэ таряа гүрэндөө худалдаа гэхэ гү, али хамта 5040 центнер тушаагаа. Эндэ комбайнер Владимир Цыренжапов мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, даалгабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Кировэй нэрэмжэтэ колхоз гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө хоёр дахин үлүүлэн дүүргээ.

Ц. ТУБАНОВ.

РЕСПУБЛИКЫН АЖАХЫНУУДТА ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЫН ЯБАСА

1968 оной сентябриин 9-нэй мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	бүхыдөө бэлэдхэгдэһэниинь	нёдондонойхитой сасуулхада
1. Баргажанай	69	128
2. Бэшүүрэй	66	155
3. Зэдын	31	160
4. Яруунын	45	245
5. Баунтын	59	295
6. Загарайн	79	139
7. Захааминай	62	123
8. Кабанскын	87	114
9. Хэжэнгын	87	185
10. Прибайкалиин	69	126
11. Хяагтын	67	150
12. Мухар-Шэбэрэй	63	181
13. Сэлэнгын	61	151
14. Түнхэнэй	83	143
15. Ахын	69	122
16. Улаан-Үдын	61	156
17. Хоринн	59	167
18. Хойто-Байгалай	87	38

Мүнөө жэлдэ республикадамнай 470 мянга шахуу тонно үбһэн бэлэдхэгдэхэ түсэбтэй байгаа. Олонхи колхоз, совхозуудай сабшалан дээрэһээ ногооной үндэр ургаса хуряагдажа, сентябриин 9-нэй байдалаар хамта 286 мянганһаа үлүү тонно үбһэн һүрилэгдөө. Энэнь нёдондонойхитой сасуулбал, 1,5 дахин үлүү гэхэ гү, али зуугаад мянган тонноор ехэ болоно.

Малда тэжээл бэлэдхэлгын үедэ Сэлэнгын аймагай Тельманай нэрэмжэтэ артелиин гэшүүд республика дотороо мүрысөө үүсхэжэ, үбһэ хуряалгые нилээд түргэдхэһэн. Республикымнай олонхи ажахынууд тусхай оньһожоруулагдаһан звенонуудые эмхидхээд, техникээ бүтээсэтэйгөөр ашаглаа. Хуряалгын үедэ һургуулиин һурагшад, нютагуудай интеллигентнэр горитой туһаламжа хүргэһэн байна. Тиигэжэ ажал хүдэлмэриин эмхитэйгээр табигдаһан ажахынуудта элбэг тэжээл бэлэдхэгдээ. Мүнөө үедэ мүрысөө үүсхэһэн жаргалантынхид түсэбөө үлүүлэн дүүргэнхэй. Сэлэнгын Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз, Түнхэнэй аймагай Саянай совхоз, Хэжэнгын аймагай бусад ажахынууд ниитынгээ малда үбһэ элбэгээр бэлэдхэжэ абаа. Мүнөө жэлдэ Загарайн, Кабанскын аймагуудта сабшалангай ургаса һайн байба. Жэшээлхэдэ, Кабанскын аймагай ажахынууд түсэбэй ёһоор 17200 тонно үбһэ сохохо аад, 15 мянган тоннодо хүргөө гэхэ гү, али даабаряа 87 процент бэелүүлэнхэй. Эндэ луговодууд баян ургасын түлөө оролдоһон байна.

Тиигэбэшье сентябриин 9-нэй байдалаар сабшалангай ургаса гол түлэб хуряагдажа дүүрээшье һаа, малай тэжээлдэ тарингдаһан ургамалнууд ехэхэн байна. Бүхы 107 мянга гаран гектар тарималл ногоо, зеленкын арайхан 25 мянганиинь хурягдажа абтанхай. Орооһо тарянай хуряагдажа байхын хажуугаар олон жэлэй үбһэ ногоое, зелёнкые түргөөр сабшажа, малай байрануудта зөөжэ абахын тулада бүхы хүсэн элсүүлэгдэхэ болоно. Кабанскын аймагта 2104 га олон жэлэй ногооной 2050 гектарынь хуряагдаа. Яруунын, Захааминай аймагуудай ажахынууд олон жэлэй ногоо болон зелёнкын хахадһаа үлүүень хуряажа абаа. Гэбэшье энэ хүдэлмэри бусад аймагуудта, илангаяа Бэшүүрэй, Прибайкалиин, Мухар-Шэбэрэй, Хяагтын аймагуудта аали нобшоор ябуулагдана.

Мүнөө сентябрь һара дүүрэтэр адууһа малда тэжээл үшөөл нэмэжэ бэлэдхэхэ арга бии. Зарим ажахынууд сабшалангаашье үшөө хүсэд хуряажа шадангүй, үбһэеэ хагдараажа байна. Таряалангай захаар сабшаха газар яһала бии. Эдэ бүгэдые колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд анхаржа, үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ байна. Мүнөө республикамнай үбһэ бэлэдхэхэ түсэбөө 61 процент дүүргэнхэй. Хэрбээ сентябрь һарын дүүрэтэр колхоз, совхозуудай үшөө оролдоод байгаа һаа. ниитын малда нилээд ехэ тэжээл бэлэдхэгдэхэ аргатай.

...-Үдэ хотын предприяти, эмхи зургаануудай ...шэд, алба хаагшад городто дүтэ байдаг ...нүүдтэ үдэрөөр ошожо, хартаабхаяа малтаха... ...алсана. Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ...энэ жэлдэ хартаабхын баян ургаса абтажа эхилээ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдэ хотын гурбадахи поликлиникын хүдэлмэрилэгшэд хартаабха хуряалсажа байна.

А. ИВАНОВАГАЙ фото.

ҺҮҮЛЭЙ ҺОНИН

АРАБ ОРОНУУДТА ЭСЭРГҮҮ ХОРОТО ААШАНУУДЫЕ БОЛЮУЛХА!

Эб найрамдал хамгаалха Советскэ комитедэй телеграмма

Эб найрамдал хамгаалха Советскэ комитет Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин Аюулгүйн Соведтэ телеграмма эльгээбэ. Тэрээн доторнь иигэжэ хэлэгдэнэ: Суэцкэ каналай оршондохи египет хотонуудые Израилиин зэбсэттэ хүсэнүүдэй хорото зорилгоор буудаһан, тэрээнһээ уламжалан амгалан зоной ехээр гэмтэһэн ушар хадаа арсалдаатай асуудалнуудые израиль, араб арадуудай аша туһада амгалан гуримаар шиидхэхые Израилиин правительствын хүсэдэггүй байһые, эбэй хэлсээгээ бүдүүлигээр эбдэжэ байһыень гэршэлһэн баримта болоно.

Эб найрамдал хамгаалха Советскэ комитет Израилиин засаг баригша бүлэгүүдэй хорото балмад политикые буруушаадаг бүхы түрүү хүнүүдэй һанал бодолые дэмжэн, Израилиин эзэрхэг түримхэй, шовинис этэгээдүүдэй ябуулгануудые эрид буруушаагаад, араб зон тушаа хорото ябуулга хэхэеэ энэ дары болихо эрилтэ табина.

Арадуудай эб найрамдалта, аюулгүй байдал хамгаалтын ашаг туһые үндэһэ болгон, Советскэ комитет хадаа араб оронуудта эсэргүү хорото ябуулгануудаа болюулхыень, эзэмдэгдэһэн араб газар дайда дээрэһээ Израилиин бүхы сэрэгүүдые гаргаха тухай Аюулгүйн Соведэй 1967 оной ноябриин 22-ой шиидхэбэри дүүргэхыень Израилиин правительствые баадхахын тула бүхы нэрэ хүндэеэ, нүлөөгөө хэрэглэхыень уряалан, ООН-ой Аюулгүйн Соведтэ совет олониитын үмэнэһөө хандаба.

(ТАСС).

ПХЕНЬЯНДА МИТИНГ БОЛОО

ПХЕНЬЯН. (ТАСС). Корейн Арадай-Демократическа Республикын тогтоогдоһоор 20 жэлэй ойн һайндэртэ хабаадалсаха Совет эхэнэрнүүдэй делегациие толгойлжо ошоһон Советскэ Союзай Герой, лётчик-космонавт Валентина Николаева-Терешковагай хүндэлэлдэ зорюулагдажа, сентябриин 12-то Пхеньянай «Моранбон» гэжэ театр соо ниислэл хотын эхэнэрнүүдэй митинг болоо.

Корейн демократическа эхэнэрнүүдэй холбооной ЦК-гай түрүүлэгшэ Ким Ок Сун энэ митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Советскэ Союзай Герой, лётчик-космонавт Валентина Николаева-Терешковае бүхы корей эхэнэрнүүдэй үмэнэһөө халуунаар амаршалаад, республикын 20 жэлэй ойн һайндэртэ ерэһэнэйнь түлөө тэрээндэ үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэбэ.

Валентина Николаева-Терешкова харюу гай үгэ хэлэхэдээ, Корейн Арадай-Демократическа Республикын тогтоогдоһоор 20 жэлэй ойн национальна һайндэртэйнь дашарамдуулан, корей эхэнэрнүүдые совет эхэнэрнүүдэй үмэнэһөө халуунаар амаршалаад, социалис шэнэдхэлгэнүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ КНДР-эй ажалшадай түйлаһан гайхамшаг амжалтануудтай танилсаха арга боломжо Совет эхэнэрнүүдэй делегацида олгоһонойнь түлөө баясхалан хүргөө.

ДАЙ ЖҮРӨӨДЭГШЭД ВА ЭЗЭРХЭГ ТҮРИМХЭЙ ЭТЭГЭЭДҮҮДТЭ ЭСЭРГҮҮ ЭРИД ШУУД ЯБУУЛГА ХЭХЭ

И. Блюм, Р. Чандра гэгшэдэй мэдүүлгэ

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй президент-координатор И. Блюм, генеральна секретарь Р. Чандра гэгшэд тусхай мэдүүлгэ тунхаглаа. Тэрээн доторнь иигэжэ хэлэгдэнэ: Москвада баталагдаһан Совет-чехословак хэлсээн Чехословакидахи байдалые заһаруулха зам нээгээ.

Чехословак арадай ханинар хэбэртэйгээр мүнөө билдагуушалан һаймһаржа байһан хара хархис хүсэнүүдэй хорото аашанууд тушаа бүхы оронуудай эб найрамдалай тала баригшад һэримжэтэй байха ёһотой гэжэ мэдүүлгэ доторнь хэлэгдэнэ.

Европые арсалдаатай зүришэлдөөтэй зандань үлөөхын тула, Германиин Федеративна Республикадахи милитаризмын ба үһөөгөө абаха гэдэг хүсэнүүдые бэхижүүлхын тула Чехословакидахи үйлэ хэрэгүүдые хэрэглэхэ гэжэ оролдодог империализмын, хархис талын хүсэнүүдэй зүгһөө гаргагдажа байгаа бүхы аашануудта эсэргүүсэн тэмсэхые эб найрамдал хүсэгшэ эмхинүүд уряална.

Бүхы оронуудтахи эб найрамдалай тала баригшад түгшүүрилтэ байдал һуларуулха, Европын аюулгүй байдал түйлаха зорилгоор гаргадаг оролдолго хүсэлэлгэеэ бүри ехэ болгохо, вьетнам арадай баатар габьяата тэмсэлые дэмжэһэн ябуулгаяа үргэдхэхэ, дай жүрөөдэдэг, эзэрхэг түримхэй этэгээдүүдтэ эсэргүү ябуулгаяа улам шангадхаха гэжэ мэдүүлгэ доторнь тэмдэглэгдэнэ.

(ТАСС).

ЭТНОГРАФУУДАЙ, АНТРОПОЛОГУУДАЙ КОНГРЕСС

ТОКИО. (ТАСС). Этнографиин, антропологиин асуудалнуудаар зарлагдаһан уласхоорондын наймадахи конгрессто хабаадаһан совет эрдэмтэдэй делегаци сентябриин 12-то Японһоо мордоо.

Мүнөө сагай хүгжэлтэ түгэс арадуудай соёл гэгээрэлэй хубилалтанууд, гээгдэнги бага арадуудай ниитын байгуулалта, хүнэй хүгжэлтэдэ нүлөөлһэн ушарнууд, Азидахи эртэ урдын хүнэй байдал гэхэ мэтэ асуудалнуудта зорюулагдаһан секцинүүд, хуралдаанууд дээрэ эгээн һонирхолтой мэдээсэлнүүд хэгдээ.

Дэлхэйн эрдэмтэд конгрессэй үедэ зүбшэн хэлсэжэ, Азиин, Африкын ба Латиин Америкын оронуудтахи үндэһэн зоной ажабайдал, соёл болбосоролдо хоро хохидолтойгоор нүлөөлдэг али бүхы ябуулгануудые буруушааһан шиидхэбэри гаргаа.

Конгрессто хабаадаһан совет делегациин гэшүүн, биологиин эрдэмэй гэшүүн Г. Ф. Дебец хүндэтэ вице-президентээр, мүн СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент, делегациие толгойлогшо Ю. В. Бромлей — Антропологиин ба этнографиин эрдэм ухаанай бүхэдэлхэйн холбооной генеральна секретаряар һунгагдаа.

СОВЕТ ТЕХНИКЫЕ 62 ОРОН ХУДАЛДАН АБАНА

МОСКВА. (ТАСС). Совет орон 500 гаран томо томо заводууд нефтиин, металлургическа, нүүрһэнэй ба бусад промышленна һалбаринуудта хэрэглэгдэдэг түхеэрэлгэнүүдые гадаадын дэлгүүртэ гаргана. «Машиноэкспорт» гэжэ бүхэсоюзна нэгэдэлэй түрүүлэгшэ В. Г. Андреев пресс-конференци дээрэ энээн тухай мэдээсэбэ.

Совет машинанууд ба түхеэрэлгэнүүдые ондоо оронуудта худалдалгын хэмжээн жэл бүри ехэ боложо байнхай. «Машиноэкспорт» 15 жэлэй урда тээ 17 орондо элдэб түхеэрэлгэ худалдадаг байһан, харин мүнөө энэ нэгэдэлэй түхеэрэлгэнүүдые гадаадын 62 ороной фирмэнүүд ба эмхинүүд худалдан абана.

БурАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

ЗАГАРАЙН № 62 ҺУНГУУЛИИН ОКРУГҺОО БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ДЕПУТАДЫЕ ҺУНГАХА ҮДЭР ТУХАЙ

«Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха тухай Дүримэй» 99-дэхи статьягай үндэһөөр Загарайн аймагай Загарайн № 62 һунгуулиин округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ депутадые 1968 оной октябриин 20-до воскресенидэ һунгахаар тогтоохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1968 оной сентябриин 12.

БурАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР НҮХЭР А. К. ГЕРГЕСОВЫЕ ШАГНАХА ТУХАЙ

Эрдэм шэнжэлгын, багшын хүдэлмэрие олон жэлэй туршада һайнаар эрхилһэнэйнь түлөө, 50 наһатай болоһонтойнь дашарамдуулан, Зүүн Сибириин технологическа институдай тепло-техникын кафедрые даагша нүхэр **Гергесов Афанасий Константиновичые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1968 оной сентябриин 12.

ХОНИ-ШОН, ТРАКТОРИСТ

Түр хирааилаагүй байхада Харгааһатын отара дээрэ хүнүүдэй дуугаралсахань элеэр соностоно. Хонишод жэлэй ямаршье сагта эртэ бододог даа. Гушан жэлэй саада тээ эгээл эндэхи буусын отарада Сандак Доржиевич Доржиев Цырма һамгатаяа ерэһэн юм. Теэд тэдэнэй түрүүшын үедэ ажаллажа байхадань ямар һэм? Хурьгад үбэлэй хүйтэндэ газаагуур абтадаг байгаа. Хонидой байранууд хуушан муу байгша бэлэй. Үбһэ тэжээл хомор һэн. Хонишодой ажал хүндэ саанаа бүришье хүндэ байһаниинь элитэ.

Тэрээнһээ хойшо олон жэл үнгэрөө. Сандак Доржиевтанай бүлэ үнэр баян, олон үхибүүдтэй болоо. Долоон басагадайнь эгээл ехэнь халамда гаранхай. Доржиевтан хэды олон жэлдэ Үльдэргэ нютагтаа, «Коммунизм» колхоздоо хонин ажалда хүдэлөө гээшэб.

—Мүнөө пенсидэ таража амархаар сагынь болоо гэжэ һанахадашни үшөөл ажаллаһаар.

...Эдэ хонишодтой уужам һаруул гэртэнь хөөрэлдэжэ байнабди. Танилсахадамнай Цырма Жалсановна хонишон байхаһаа гадна түрүүшын механизаторнуудай нэгэн байшоо.

— Цырма Жалсановна, хэды жэлэй саада тээ тракторто һуугаа һэмта,—гээд һонирхобобди.

Үнинэй хонишон бидэнэй урдаһаа шарайшалаад, дуугайхан һуунанайнгаа һүүлдэ:

— 1932 ондо...—гээд харюусаба.

Тэрэ жэл колхоздонь трактор асарагдахань гэһэн һураг дуулдаа. Тиигээд колхозой правлени трактористын курсада һураха хүнүүдые бэдэрһэн байба. Энээн тухай дуулахадаа Цырма Жалсановна:

— Эхэнэрнүүд тракторист боложо шадахагүй юм гү?—гээд хүтэлбэрилэгшэдтэ хандаһан байгаа.

— Механизатор болохоһоо айнагүй гүш?

Колхозойнгоо түрүүлэгшын тиигэхэдэ: «курсада һураха дуратайб, эльгээгты намайе» гээд тэрэ дурадхаһан байгаа. Тиигээд Нарһата тосхондо Цырма Жалсановна һурахаяа ерээ һэн. Дүрбэн класс дүүргэһэн энэ эхэнэрэй механизаторай һургуулида һурахадань хүндэхэн байгша бэлэй. Хэды бэрхэшээлтэйшье һаань. тэрэ оролдолго хэшээлээ гаргажа. тракторист боложо шадаа. Хүдөө нютагуудта түрүүшын трактор, комбайнуудай бии боложо, хүндэ ажалай хүнгэдхэгдэжэ байхада. имэл зоригтой хүнүүд ниитын ажалда хэрэгтэй байгаа.

Тиигэһээр хабарай элдин саг үзэгдэбэ. Колхоздонь шэнэ газар элдүүрилэгдэхэ болобо. МТС-һээ трактор ерэхэнь гэһэн һураг дуулахада, тэрэнииe Цырма Жалсановна жолоодохо хубитай байгаа һэн. Морёор хүсэлэгдөөгүй үргэн талада түрүүшын буураздаа тагарлахада, нютагай зон эхэнэр трактористые хараад, баярлахын ехээр баярлаа бэлэй. Анхан колесно тракторые хаража байһан хүнүүд ямар ехэ хүсэтэй машинын ерэһэндэл гайхалсаа һэн. Гурбан плуг хойноһоо шагтагалха. Энээнииe харахадаа Цырма урмашаһаншье байгаа. Трактор гээшэ хэды олон мориной хүсые, хэды хүнэй хэхэ ажалые һэлгэһэн байгаа хаб! Мүнөө түрүүшын трактор үзэһэн хүнүүд гайхалсажа байһанаа мартадаггүй.

Цырма Жалсановнагай тракторай рульда һууһан сагһаа хойшо гушан табан жэл үнгэрөөд байна. Энэ үе соо ямар ехэ хубилалта болооб. Түрүүшын колесно тракторнууд хүсэтэ «ДТ» трактораар һэлгэгдэнхэй. Машина зэмсэгүүд гансахан таряан ажалда бэшэ, харин мал ажалда хэрэглэгдэнэ. Үглөө, үдэшэ бүри малай фермэнүүдээр «Беларусь» трактор ашаа шэрэжэ харагдадаг. Энэнь түрүүшын трактористын һанаа сэдьхэлые бүришье урматай хүхюутэй болгоно.

1934 ондо Яруунада Эгэтын МТС эмхидхэгдэхэдэ, Цырма Жалсановна тэндэ ажаллажа эхилээ һэн. Олон жэлдэ тракторист ябаа. комбайнда һуугаа. Тракторна бригадын бригадиршье болоод туршаа. 1956 он гаратар ходол механизатораар хүдэлөөд, мүнөө тэрэ хонишон болоод ябана.

Үнинэй механизатортай хөөрэлдэхэдэ:

— Мүнөө залуу басагадые яахадаа тракторист болгоногүйб,—гээд шэбшэжэ ябадаг.

Тэрэ зүб хэлэнэ. Мүнөөнэй трактор, комбайнуудта һуухала урлынхиһаа ажал[...] шуу. Оронойм[...] ность шанартай һ[...] бүтээжэ, хүдөө ажа[...] нэ. Мүнөө үедэ һа[...] шодшье механизато[...] тэй болоод бай[...] байнал. Цырма Жа[...] бодолтойгоор ажал[...]

Ахалагша хон[...] Доржиевичай бүлэ [...] гаад хонидтоо са[...] үбэлжэлгэ бэлэдха[...] гэрэгшэ зундаа 70[...] үбһэн сомогдонхой. [...] дынь искусственна [...] жүүлэгдээ. Ерэхэ ж[...] февраль һарануудта [...] түл абтаха. Үнинэй [...] байһан Доржиевтан [...] нидоо фүбайруулан[...] галуулха. ноохо ех[...] гэһэн тодорхой [...] ажаллана.

Н. [...]

Үбэлжэлгын үедэ үнеэдтэ силос эдюулжэ, һү шэмыень дээшэлүүлхын тула «Коммунизмын зам» колхозой гэшүүд энэ жэл ехэ анхарал табижа байна. Эдэ үдэрнүүдтэ зелёнко сабшажа, тэдэнэр силос дарана.

Ойн соорхой, һужааг газарнуудта һүүлэй жэлнүүдтэ зелёнко тарижа, тэрэнээ шэмэтэй һайнаар хадагалдаг болоо. Һаяхан энэ колхозой 2-дохи бригадын Бутүү гэжэ газарта хүрэхэдэмнай, силос даргдажа байба. **(1-дэхи зураг).** Эндэ коммунис ажалай ударник комбайнер Ш. Гомбоев **(2-дохи зураг)** зелёнко сабшажа, жолоошон Д. Цыбиков **(3-дахи зураг)** гэгшэд сүлөө забгүй ажаллажа байгаа.

— Гектар бүриһөө 75 центнерһээ дээшэ ногоон хуряагдана,—гэжэ комбайнер мэдүүлбэ.

Бүхыдөө энэ бригадада 1600 тонно силос дарагдаһан байна.

Д. БАЛДАНОВАЙ
фототекст.

ХЭМЖУУРЭЙ АЛБАНАЙ ТАБИН [...]

Метр, килограмм гэһэн үгэнүүд хүн бүхэндэ багаһаань хойшо һайн ойлгосотой, мэдээжэ болонхой. Теэд бүри һаяхандаа, 50-аад жэлэй саада тээ Россида ажаһуугшад шэгнүүрэй ондоо хэмжүүр хэрэглэдэг байгаа. Ородой агууехэ эрдэмтэ Д. И. Менделеевэй шэнжэлгын горитой хүдэлмэри хэһэнэй ашаар 1899 ондо аршин, сажан, верста, пүүд, фунт, золотник гэхэ мэтэ хэмжүүр хэрэглэгдэдэг һэн.

Хаанта Россида уласхоорондын метрическэ системэ, хэмжүүр һулаар дэлгэрүүлэгдэдэг, гансал научно-техническэ хүдэлмэридэ, аптекэнүүдтэ, электротехническэ промышленностьда нэбтэрүүлэгдэдэг байба. Юрын худалдаа наймаанда метрическэ системэ хэрэглэгдээгүй.

Манай орондо Совет засагай тогтоһоной һүүлээр метрическэ системэ хэрэглэлгэ уялгата хэрэг болоһон юм.

50 жэлэй саада тээ, 1918 оной сентябриин 14-дэ РСФСР-эй Арадай Комиссарнуудай Совет хэмжүүрэй уласхоорондын метрическэ системэ хэрэглэхэ тухай декрет баталан абаһан байна. Ородой урданай фунт, пүүдэй хэмжүүр худалдаа наймаанда хэрэглэгдэхээ болюулагдаа.

Граждан дайнай һүүлээрхи хүшэр хүндэ, мүн Совет гүрэнииe тогтоон байгуулха жэлнүүдэй үедэ Эхэ ороноймнай хэмжүүрэй ажахы шэнээр эмхидхэгдэн байгуулагдаһан, гүрэнэй метрологическа албан шэнэлэгдэжэ, научно-техническэ үндэһэ һууритай, ашаг ехэтэй системэ болгогдоо. Мүнөө энэ системэ арадай ажахын бүхы һалбаринуудта, үйлэдбэридэ, техникэ, наукада нэбтэрэн оронхой.

Совет метрологидо шэнжэлгын горитой хүдэлмэри саг үргэлжэ хэгдэжэ, научна талаараа баримталагдана. Энэ албан бусад зарим гүрэнүүдэй албанһаа түрүү, бүлюу һайн болгогдоо. Урдань метрологиин научно-шэнжэлгын нэгэ институт байһанаа мүнөө Эхэ орон соомнай иимэ арба нэгэн институт байгуулагдаа. Гадна гүрэнэй хиналта эмхидхэхэ лабораторинууд хаа хаанагүй эмхидхэгдэжэ, тэдэнэй тоо 300 хүрэхэ болобо.

Ороноймнай метрологическа институдууд хэм хэмжүүрэй гүрэнэй албанииe научно-техническэ үндэһэ һууритай болгохо, бүхы орон доторoo нэгэ ёһоной хэмжүүр байгуулха, тэрэнииe нарижуулан һайжаруулха, наука болон техникын мүнөө үеын түйлалтануудта түшэглэн, нугархай һайн болгохо талаар шэнжэлгын ехэ хүдэлмэри үнгэргэнэ.

1967 ондо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй стандартын, хэмжүүрэй приборнуудай комитет Д. И. Менделеевэй нэрэмжэтэ метрологиин Бүхэсоюзна научно-шэнжэлгын институдай байгуулһан гүрэнэй шэнэ эталон—метр баталан абаа. Энэнь шэнэ үндэһэ һууритай, утые хэмжэдэг урданай метрһээ бүри һайн болохо юм. Шэнэ эталон нарин нягта хэмжүүр хэхэ машина, станок, прибор бүтээлгэдэ хэрэглэгдэнэ.

Метрологическа институдууд ганса нёдондо жэлэй туршада хэмжүүрэй приборнууд болон түхеэрэлгэнүүдэй 100 гаран шэнэ зүйл зохёон байгуулба.

Эдэ институдуудтай хамта гүрэнэй метрологическа албанай нютагай органууд—республика, областьнуудта байгуулагдаһан лабораторинууд хиналтын ехэ үүргэ дүүргэнэ. Тэдэнэр предприятинуудта научно-шэнжэлгын болон бусад организацинуудта хэрэглэгдэдэг хэмжүүрэй бүхы приборнуудые хинан шалгадаг юм. Шалгалта хэхын хажуугаар эдэ приборнуудай һаадгүй һайнаар хүдэлхэ арга хангадаг байна. СССР-эй метрологическа албан үшөө нэгэ илгаатай. Тэрэнь юуб гэхэдэ, метрологи болон стандартизаци холбон хүгжөөнэ, гүрэнэй хэмжүүрэй хиналта хэхэтэй хамта гүрэнэй стандартнуудые наринаар сахиха, нэбтэрүүлхэ хэрэг бэелүүлнэ. Гүрэнэй стандартнууд хэмжүүрэй приборнуудта түсхай эрилтэ хэнэ, техникэ хинан шалгаха онол арга тодорхойлно.

СССР-тэ 1963 оной январиин нэгэнһээ уласхоорондын ГОСТ—9867—61 гэһэн системэ хэрэглэгдэдэг болоо. Шэнэ системые наука, техникэдэ, арадай ажахын бүхы һалбаринуудта, ном заалгада хэрэглэжэ болохо.

Гүрэнэй метрологическа албанииe, стандартизациин асуудалые СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй стандартын, хэмжүүрэй приборнуудай Комитет хүтэлбэрилэн эмхидхэнэ, шиидхэнэ.

Гүрэнэй хиналтын Буряадай лаборатори өөрын түүхэтэй. Сибириин ревкомууд 1923 ондо оронойнгоо Түб палатада хэмжүүрэй хэрэгсэлнүүдые гуримшуулха гуйлта хэһэн байна. Тиигэжэ Сибирь руу түрүүшын мэргэжэлтэд ерэжэ, шэнэ хэмжүүр нэбтэрүүлэгдэжэ эхилээ. 1924 ондо түрүүшын палата Эрхүүдэ нээгдэһэн юм. Тэрэнэй таһагууд Улаан-Үдэдэ, Сретенскдэ, Яхадта, Алданда, Сковородинодо нээгдээ.

Хэмжүүрнүүдые, хэмжүүрэй приборнуудые саг үргэлжэ хинан шалгахын тула 1947 ондо Буряадай лаборатори эмхидхэгдэһэн байна. Тэрэ сагһаа хойшо эндэ электросчетчик, манометр шалгагдадаг болоо. Мүнөө үедэ түс лаборатори элдэб янзын 140 приборнуудые хинан шалгана. Линейнэ, теплотехническэ, механическэ, электрическэ, радиотехническэ приборнуудта шалгалта хэгдэнэ. 1967 оной туршада республикын предприятинуудай 100 мянга гаран прибор шалгагдаа. Абяанай генераторнууд, стандартна дохёгүдэг генераторнуудай, электронно түхеэрэлгын шалгалта хэхэ арга шэнжэлэгдэжэ байна. Лаборатори жэл бүхэндэ олон янзын шалгалта эмхидхэдэг юм.

Мүнөө түс лаборатори хэдэн янзын хүдэлмэри хэдэг болоо. Промышленна продукциин шанар шалгаха, стандартнуудые. нэбтэрүүлхэ, хинан шалгаха гүрэнэй хиналта бэелүүлнэ. Шэнэ түхеэрэлгэ, техникээр хангагдаһан шэнэ лаборатори барихаар хараалагдаа. Тиихэдээ метрологическа албан бүри нарижуулан һайжаруулагдаха, промышленностиин урда табигдаһан зорилго бэелүүлхэ хэрэгтэ горитой туһа нэмэри оруулагдаха юм.

Республикымнай промышленностиин хүгжэхэтэй хамта кадрнууд, тэрэ тоодо метрологиин хүдэлмэрилэгшэд хүмүүжэн ургаа. Метрологическа системын байгуулагдаһанһаа хойшо үнгэрһэн 50 жэлэй ойе тэмдэглэхэтэй хамта, энэ ажалда бэеэ зорюулһан нухэдые нэрлэхэ хэр[...] лай предприятинууд[...] техникэ байгуулха, [...] талаар аша туһатай [...] ябуулһан элдэбхитэ[...] Авиазаводой хү[...] А. И. Вампилов, [...] И. И. Утина, ЛВРЗ-[...] гарев. О. В. Супруи[...] хин, И. И. Штрохов [...] нүхэд хори-гушан ж[...] да энэ ажал толгой[...]

Жэшээлхэдэ, Леон[...] певич Пигарев [...] заһабарилгын заводой [...] бораторидо хүдэлхэ [...] ондо ерэһэн юм. Өөр[...] жэл дээшэлүүлхые [...] дог, ажалаа эрдэм [...] эмхидхэхэ хэрэгтэ [...] уралан нарижуулга[...] үйлэдбэридэ нэбтэр[...] Тэрэ машина бүтээл[...] ленностиин НТО-гой [...] гэшүүн юм. Техник-[...] һанаа заводой түбэй [...] риин начальнигай [...] тороо ургаа. Юрий [...] Крылов механическа [...] нан шалгаха баян [...] болонхой. Тэрэнэй [...] мэргэжэлтэдэй бриг[...] хэндэ республикынга[...] онуудта ошожо, хэмж[...] борнуудай хэр нари[...] ашаглагдадагые хина[...] байдаг.

Аюши Никитович [...] авиазаводой главна [...] таһагай механическа [...] риие даадаг. 20 жэл[...] эндэ ажаллаха зуура [...] ска элдэб туршалга [...] мэриие нарижуулан [...] на. Станислав Викен[...] шинский 30 жэлэй ту[...] жүүр болон шэгнүү[...] нуудые заһабарилжа, [...] таар хүдэлхэ арга ха[...]

Научно-техническа [...] техническэ мэдээсэл[...] на бюро республикын [...] ческа алба хүгжөөхэ [...] туһаламжа хүргэдэг. Ш[...] кын, метрологиин шэ[...] лэй бии болоһон туха[...] дээсэл үгэнэ, заводу[...] мэри һайжаруулха, [...] шанар дээшэлүүлхэ [...] конференци, семинар [...]

Промышленностиин [...] шэнэ продукци түсха[...] тын, шанарай талаар [...] шье эрилтын талаар [...] шалгалта гараагүй һа[...] ридэ үгтэдэггүй гэшэ[...] метрологиин албанай [...] лэгшэд харюусалгат[...] дүүргэнэ. Тэдэнэр хин[...] галта бэелүүлхэ гүр[...] лэгшэд мүн. Ажалай бү[...] шэлүүлхэ, продукци[...] һайжаруулха хэрэг[...] дүүргэхэ үүргэнь ях[...]

Хэмжүүр хэхэ бүх[...] приборнуудай һаадг[...] хүдэлхэ арга хангах[...] шэнэ техникэ, түрүү[...] ажалдаа хэрэглэхэ шу[...] мэһээ метрологическа [...] хүдэлмэрилэгшэд ав[...] хэрэглэхые, шэнэ пр[...] лэдбэрилгые нарин нягт[...] шалгажа, зүбшэл заа[...] байдаг.

Н. МЕД[...]
Хэмжүүрэй те[...] стандартын талаар [...] хиналтын Бу[...] лабораториин [...]

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн [...] ажалай ветеранууд. хэмжүү[...] никые болон стандартнуу[...] иан шалгалгын Буряадай [...] лабораториин ахалагша [...] Л. М. Бун, Улаан-Үдын [...] торгын мастер С. В. Тут[...] шэгнэлгэ-хэмжэлгын при[...] дые заһабарилха электро[...] рилгын заводой слесарь А. [...] бунов, мүн энэл заводой [...] приборнуудые заһабарил[...] сарь И. М. Хоревский, хэм[...] техникые болон стандарт[...] хинан шалгалгын Буряад[...] раториин начальник М. Н. [...] ких, авиационно заводой [...] гын лабораториин начальн[...] Утина, ЛВРЗ-гэй түбэй лаб[...] риин начальнигай орлогшо [...] Пигарев, хэмжэлгын лабор[...] хүдэлмэрилэгшэ Н. Я. Го[...] гэгшэд байна.

П. БУРМАКИНАЙ [...]

ХАЙША ХЭРЭГЭЭР...

— Абтаһан хурьганай тоо нёдондонойхидо орходоо 6 мянгаар доошолоо... Табан жэлэйнгээ түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын тула эхэ хонидые үрэжүүлхэ хүдэлмэридэ энэ жэл нарин нягтаар хандаха... 37 мянган эхэ хони үрэжүүлхын тула 17 пункт ажалдаха...—гэжэ байжа Хориин аймагай үйлэдбэриин управлениин главна зоотехник В. Ц. Цыренов энэ зундаа хэлэдэг һэн.

Хабарай тарилга мэтэ богонихон болзор соо үнгэргэгдэдэг искусственна үрэжүүлгын эхилһээр һара тухай болобо. Нүхэр Цыреновэй түсэблэдэг юумэншье мүнөө аймаг дотор мартагданхай. Племстанциин директор С. Г. Цыдыповэй бүхы ажалаа «дэмы табиһан дээһэндэл» болгоһон лээрэһээ үрэжүүлгын хүдэлмэри хайша хэрэгээр үнгэргэгдэнэ. Техник-үрэжүүлэгшэдэй, мүн элдэб хэрэгсэлэй дуталдаһанһаа боложо, оройдоол 13 пункт эдэ үдэрнүүдтэ хүдэлнэ. Үшар тиимэһээ ажахы бүхэндэ 2—3 отарада бэдэрдэг хүсанууд һула табигдаа. Гэхэтэй хамта, эндэхи нэгэшье элитнэ гү, али 1-дэхи классай хусанууд үгы юм. Аймагайнгаа хонин һүрэгэй үүлтэр һайжаруулха үүргэтэй Хориин племстанциин зоотехнигүүд юундэ иимэ бүдүүлиг ябадал тэсэдэг юм. Али «тариһанаа хазахаш. манаһанаа барихаш» гэһэн буряад арадай оньһон үгын удха мэдэдэггүй юумэ гү?

«Буряадай АССР-эй колхоз, совхозуудта хони үсхэбэрилхэдэнь туһа хүргэхэ тухай» РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолдо харюу болгон. хонин ажалда гол анхаралаа хандуулхабди, үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ тохёолдоһон алдуунуудаа усадхахабди гэжэ байжа суглаан бүхэндэ хэлэдэг хүтэлбэрилэгшэдтэй Үдын совхозой отаранууд дээгүүр ябабабди. Эндэхи олонхи отарада бэдэрдэг хусануудай хүг инструкциин ёһоор оёгдоогүй. угаагданашьегүй. Мульһэнэй дуталдадагһаа боложо. термосууд соохи флаконуудтай хүрэнгэнүүд уһан соо хэбтэнэ.

— Госстанциинхид зарим үдэр үрэ асарнагүй. Зоотехнигүүдынишье харагдадаггүй,—гэжэ хүрэһэн лэ отарымнай хонишод гомдоно.

Баян-Голой отделениин Батар Цыбиковэй отарын искусственна үрэжүүлгын пункт соо ариг сэбэр. Эндэ техник-үрэжүүлэгшээр Роза Базарова ажаллана. Тэрэ үдэрэй 30—35 эхэ хони искусственна аргаар үрэжүүлнэ. Үрэжүүлэгдэһэн хонидой тоо журналда нарин нягтаар тэмдэглэгдэнэ. 585 эхэ хониной 375-иинь ороондо оронхой. Эдэ үдэрнүүдтэ үлөөшэ хонидынь үрэжүүлэгдэжэ дүүрэхэ юм.

Түс отараһаа холошье бэшэ байдаг хонишон Дамба Бадархановайда хүрэжэ ерэхэдэмнай бүхы бэдэрдэг хусануудынь һүрэг соогоо байба. Гэрэй үүдэн суурьгатай, тэрэ багта хэншье үгы. 6 часһаа 20 минута үнгэрһэн хойно техник-үрэжүүлэгшэ Цэля Бадмацыренова ерэжэ, хусануудаа илгажа эхилнэ. Пункт соонь орохдо бүхы хэрэгсэлынь, хүбэн болон марлинь дуһаада орожо, норошонхой. Искусственна үрэжүүлгэдэ иимэ хайша хэрэгээр хандахада ямар аша үрэ гараха бэлэй.

Техник-үрэжүүлэгшэ Бадмацыренова ажалаа эхилнэ. Мэнэ һая һүрэг сооһоо гаргаһан хусануудайнгаа хоёртонь хүг уяжа һөөргэнь табина. Нара һадхинда хэбтэжэ үмхиршэһэн хүгэй уянууд таһаржа, шабар, шабха соогуур шэрэгдэнэ. Тиибэ ябашье 18 хони илгажа гаргаад, ондоо хорёо соо хаана.

— Юундэ мээл 18 хони илгажа абабабта,—гэжэ асуухада...

— Хүрэнгэшье мүнөө үгы. 11 час болотор асараагүй һаань хүса табихаб,—гэһэн харюу дуулабабди.

7 час багаар отарын эзэн нүхэр Бадарханов ерэбэ.

— Үдэрэй 20 хониһоо дээшэ ороондо оруулһанай хэрэггүй,—гэжэ тэрэ хөөрэнэ.

Отарын 570 хониной 370-иинь искусственна аргаар үрэжүүлээтэй гэжэ эндэхи журнал дээрэ тэмдэглээтэй.

Энэ совхозой зооветмэргэжэлтэдэй хонидые ороондо оруулха хаһын үедэ отаранууд дээгүүр ябадаггүйһөө боложо, эндэхи техник-үрэжүүлэгшэд даалгагдаһан ажалдаа хайша хэрэгээр хандана. Эхэ хони үрэжүүлхэ айхабтар ехэ харюусалгатай хүдэлмэриин ябуулагдажа байха үедэ «һайниие һайшаан дэмжэхэ, мууе мунсадан сохихо» гэһэн буряад арадай оньһон үгэ түс ажахын главна зоотехник А. А. Урхановта һануулха хэрэгтэй болоно.

Г. МИХАЙЛОВ.

ХАЛАН АБАМААР ДҮРШЭЛ

ХОЛИМОЛ СИЛОС ЯАЖА БЭЛДЭГДЭНЭБ?

Манай аймагай ажахынууд һүүлэй хэдэн жэлэй туршада холимол силос даража, гахай, шубуунуудые үбэлдөө, хабартаа эдеэлүүлдэг дүршэлтэй болонхой. Жэшээнь, Шергинскэ совхоздо жэл бүри 4 мянган тонно, Оймoрой совхоздо 1500 тонно хүрэтэр холимол силос бэлдэгдэнэ.

Хайшан тээд, ямар аргаар иимэ силос дарагданаб? Холимол силостэ 60—65 процентнь орооһо ба орооһоной һүүл (горох, шэниисэ) ородог. Тэрэнэй 30—35 процентнь хэршэгдэһэн түүхэй хартаабха гү, али набшаһатаяа жэжэлэгдэһэн куузику болоно.

Тиимэ силос дарахын тула бетоноор ханалагдаһан 200—1000 тонно ородог нүхэнэй оёорто жэжэлһэн һолоомо дэбдижэ үгөөд. эгээн түрүүн орооһо таряагаа, һүүлээрнь корнеплодуудаа 10—20 сантиметр зузаантайгаар һэлгэлдүүлэн хэхэдэ һайн гэжэ шэнжэлэгдээ.

Тиихэдээ хартаабха. корнеплодуудаа түсхай машина соо гү, али «Волгарь—5» гэдэг машинаар тэрэнээ жэжэлжэ байха үедөө резинэ хоолойгоор уһа табижа угаахада болохо байна. Эдэ ургамалнуудаа нүхэн соо хэжэ байха үедөө саг үргэлжэ уһа сасахада һайн. Иимэ силосэй дарагдажа дүүрээд байхада уһаниинь тэжээлэй дээдэ нюруунһаа 10—15 сантиметрһээ доошо байха ёһогүй. Тиигээд тэрэнээ хэршэһэн һолоомоор хушаад, дээрэнь 10—15 сантиметр зузаан шабараар бүтүүлжэрхидэг гуримтай.

Иигэжэ дарагдаһан тэжээл зааньe гутадаггүй, бүхы шэмэ шүүһэниинь тэжээлдээ үлэдэг, гахайнууд тэрэнииe угаа дуратайгаар эдидэг байха юм.

Хартаабхые миин хадагалхада шэмэтэ бодосуудайнь 30 процент шахуунь һалашадаг гээшэ. Теэд тэрэнииe холимол силостэ дарахада шэмэтэ зүйлэйнь миил 2—5 процент алдагдана.

Энэ аргын үшөө нэгэ һайн талань юун бэ гэхэдэ, малда эдюулэгдэхэ орооһо таряае намартаа хатааха, хожомоо тэрэнииe бутаруулха, буйлуулха гэжэ үлүү гаргаша хэгдэхэгүй болоно бшуу. Тэрэшэлэн хүрэшэһэн хартаабхые үбэлдөө малда эдюулхэнь баһал бэрхэтэй байһаниинь мэдээжэ. Хүлдэшэһэн хартаабхые угаахада, бусалгахада ехэ хүдэлмэритэй байдаг, малшье бэедээ шухала хэрэгтэй бодосуудые абадаггүй.

Манай аймагай ажахынууд энэ жэлэй үбэлжэлгэдэ хэрэглэгдэхээр адагынь 6000 тонно иимэ холимол силос бэлдэхэ байна.

Г. БЫКОВ,
Кабанскын аймагай үйлэдбэриин управлениин главна зоотехник.

АРБАН ТАБАН ХОНОГТО...

Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхозой механизаторнууд силос дараха хүдэлмэрөө оройдоол 15 үдэрэй туршада дүүргэһэн юм. Эндэхин таригдаһан 256 гектарһаа 5645 тонно кукурузын намаа набша абажа, силос дараа.

Энэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан механизаторнууд В. Лаптев, В. Васильев, М. Матвеев гэгшэд эрхим амжалта түйлаһандаа колхозой парткомой зүтһөө шагналда хүртөө.

Н. ЕФИМОВ.

БЭРХЭНҮҮД ДАА

Үнгэрэгшэ зунай амаралтын үедэ Толтойн дунда һургуулиин һурагшад «Восточные Саяны» колхозой үбһэ хуряалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байна. Жэшээлхэдэ, түс колхозой Галтайн отделенидэ дурсагдагша һургуулиин һурагшад ооһэдынгөө хүсөөр түсхай звено эмхидхээд, үбһэ хуряалгаар абаһан уялгаяа 160 процент дүүргэһэн байна.

— Энэ жэлдэ манай колхоз 21 000 центнер үбһэ хуряаба. Энэмнай үнгэрһэн жэлэйхидэ орходоо 6000 центнерээр ехэ. Энээндэ үхибүүдэйшье хубита бии.

Б. БИРБАЕВ.

ХОЛООН ТЕЛЕГРАФ РАДИО ХИЛЫН ЦААНАҺАА

АЮУЛГҮЙН СОВЕДТЭ

НЬЮ-ЙОРК. ТАСС-ай корреспондент Э. Баскаков нигэжэ дамжуулна: Арабуудай Нэгэдэмэл Республикада эсэргүүгээр Израилиин шэнэ эзэрхэг түримхэй ябуулга хэһэнһээ уламжалан, Дүтын Зүүн зүгтэ тохёолдоһон байдал тухай асуудалые зүбшэн хэлсэлгые ООН-ой Аюулгүйн Совет сентябриин 11-дэ саашань зүбшэн хэлсээ.

Суэцкэ каналай районхи аюултай зэбсэгтэ тулалдаан Израилиин талын гэмээр эхилээ гэжэ ООН-ой сэрэгэй шэнжэлэгшэ генерал Буллин элидхэл гэршэлжэ үгэнэ гээд Пакистанай түлөөлэгшэ М. Юнус хэлээ. Дүтын Зүүн зүгтэ буудалдаа зогсоохо тухай хэлсээнэй наринаар сахигдадаг байһые Аюулгүйн Совет туйлаха ёһотой. Араб газарые Израилиин хуули бусаар эзэмдэһээр лэ байһанһаа шалтагаалан, энэ районхи оршон байдал шахардуу шанга болоно. Энэ эзэмдэлгэдэ нютагай араб зон эсэргүүсэлтэ хэхэ ёһоороол хэнэ. Араб газар дээрэһээ Израилиин сэрэгүүдые гаргаха тухай Аюулгүйн Соведэй ноябриин резолюцие дүүргэлтэ болгоод лэ байхада Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые гуримшуулха аргатай болохо гээд Пакистанай түлөөлэгшэ хэлээ.

США-гай түлөөлэгшэ Дж. Болл Суэцкэ каналай районхи тулалдаанай түбэгтэй байһанаие мэдэрхэ зуураа, сэрэгэй ябуулга хэхэһээ бэеэ барихыень хоёр талые билдагуушалан уряалаад лэ, үгэеэ дүүргэһэн байна.

ОАР-та эсэргүүгээр Израилиин хэһэн зэбсэгтэ шэнэ харата аашa Дүтын Зүүн зүгтэхи эб найрамдалда аюултай байхаһаа гадна, энэ райондо сэрэгэй ябуулга болюулха тухай Аюулгүйн Соведэй шиидхэбэринүүдые убайгүйгөөр эбдэһэн ябадал болоно. Аюулгүйн Совет үнэндөө гэнтын тулалдаануud тухай хэрэгые бэшэ, харин Дүтын Зүүн зүгтэхи оршон байдалые саашадань шахардуу шанга болгохо зорилготой Израилиин зорюута бэелүүлдэг политикые хаража үзэнэ гээд СССР-эй түлөөлэгшэ Я. А. Малик мэдүүлээ.

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалай шахардуу шанга болоһоной түлөө, Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын хүн зоной олоор алуулһанай ба материальна горитой хохидолой түлөө бүхы гэм зэмые Израилиин правительство бүрин хүсэдөөр дааха болоно гээд советскэ түлөөлэгшэ онсолон тэмдэглээ. Израилиин ябуулгые тон шангаар буруушааха, араб газарые хуули бусаар эзэмдэжэ байлгаяа дары түргэнөөр болюулха тухай тэрээндэ эрилтэ хэхэ гээшэ Аюулгүйн Соведэй уялга болоно.

ДРВ-гэй МИД-эй МЭДҮҮЛГЭ

...(ТАСС). ДРВ-гэй Гадаа...үүдэй министерствын ту... мэдүүлгэ хэжэ, американ ...эй хардалга гүрдэлгые, ...тушаа США-гай хэдэг за...дые эрид шангаар буруу-

...ходо эсэргүү хардалга гүр... кампаниие, бусад харата ...дые американ империа...д болюулха ёһотой. Камбод...э даанхай, бэеэ абанги бай... газар уһанайнь бүрин бүтэн ... халдан оролог американ ...тнуудай эдэ бузагай муу...тохонууд, гэмтэ ябуулга...уу һүрэхэ гээд мэдүүлгэ ...он тэмдэглэгдэнэ.

...АКИИН КОМПАРТИИН ...-гай ПРЕЗИДИУМЭЙ ЗАСЕДАНИ

...(ТАСС). ЧТК агентствын ...нэй ёһоор, Словакиин Ком... ЦК-гай Президиумэй засе...ниславада болоо.

...й бүлэгые байгуулха гэжэ ...ух шиидхээ. Энэ бүлэг ...ЦК-гай Президиумтэй хам...һатанай асуудал тодорхой...тугэсхөөд, КПС-эй ЦК-гай ... пленумүүдэй нэгэнэй ...хэлсэлгэдэ дурадхаха байна. ...эй, радио ба телевидениин ... байдал Президиумэй засе...эрэ мүн лэ зүбшэн хэлсэгдээ. ...етэ, журналнууд Москвада ...хэлсээе сахиха талаар пар...ительствын хүтэлбэриин ...ролдолгые үшөөл дутама...хэнэ, саашанхи хүгжэлтэ ...ЧССР-эй ажалшадые һэргы...р статьянуудые толилно. ...нэ байдалай саашадаа үр... болоо һаань, хэблэлэй хү...шэд тушаа партийна ба ...хиргаанай талаар партийна, ... органууд шанга хэмжээ ...ёһотой.

...МЭРНҮҮДЭЙ БУРУУШААЛГА

...(ТАСС). Араб хүн зониие ...хэһээхэ, айлгаха һүрдүүлхэ ...да эсэргүү эрид шанга бу...та Израилиин эзэмдэлтын за...нта Иорданиин газар дээрэ...илиин булимтаран абаһан ...одуудай мэрнүүд мэдүүлһэн

...дай дунда үндэһэ баримта...арестнүүдые хээ, баригдаһан ...е зобоотоо, туляагаа, тэдэнэй ...шые хуряажа абаа, усадхаа ...раилиин засагаархидые Наб...дой мэр гэмнэһэн байна. ...зар дээрэһээ эзэмдэлгын сэ...е таргаха тухай тэдэнэр ...хээ.

УРДА ВЬЕТНАМДАХИ ДАЙН БАЙЛДААН

ЛОНДОН. (ТАСС). Урда Вьетнамай патриодуудай ба американо-сайгон сэрэгүүдэй хоорондо Тэйнинь городто, тэрэ шадарай газарнуудта хоёрдохи үдэрэй турша соо байлдаан боложо байһаар. Сайгонһоо абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, сүлөөрэлгын армиин отрядууд Урда Вьетнамай зам харилсаа бэелүүлдэг шухала центр болохо Тэйнинь городой урда баруун, зүүн талын хубинуудые сентябриин 11-эй үглөөгүүр эзэлээ. Американ командовани тус город руу шэнэ сэрэгүүдые сентябриин 12-ой үглөөгүүр эльгээгээд, авиациин дэмжэлгэтэйгээр городһоо патриодуудые түрин гаргаха һэдэлгэ хэнэ. Сайгоной сэрэгүүдэй далайн сэрэгэй пехотын 600 хүн вертолёдуудаар тиишэ эльгээгдээ. Тиихэдэ сүлөөрэлгын армиин отрядууд хэдэн шэнэ добтолгонуудые хэжэ, Тэйнинь шадарай хэды тосхониие эзэлһэн байна.

Рейтер агентствын корреспондентын Сайгонһоо мэдээсэһэнэй ёһоор, Плейку город шадарай хэдэн американ баазые патриодууд сентябриин 12-то үүр хираалжа байхада миномёдуудаар буудаа.

Меконг мүрэнэй адагта, Кантходо американ аэродромые патриодууд томо буунуудаар буудажа юһэн самолёт ба вертолёт гэмтээгээ.

КАПИТАН ИГУАБИ ГЭГШЫН ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

БРАЗЗАВИЛЬ. (ТАСС). Конгын (Браззавиль) революциин национальна соведэй түрүүлэгшэ капитан Нгуаби Долизида болоһон ехэ митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, республикын урдын президентын тушаалһаа бууһанай, ороной хүтэлбэриин һэлгэгдэһэнэй шалтагаание тайлбарилаа.

Национальна революционно хүдэлөөн гэжэ парти хүтэлбэрилхы үүргэеэ алдажа, һула, хүндэгүй болоо... Партиин байгуулагдаһан сагһаа хойшо нэгэшье съезд үнгэргэгдөөгүй, харин 1966 ондо партиин Центральна Комитедэй баталан абаһан резолюци хэрэгсээгдэхэеэ болёо». Капитан Нгуаби гэгшын хэлэһэнэй ёһоор, эдэ бүгэдэ ганса хүнэй шанга засаг түрэ тогтоолгодо, эмхи гуримгүй ябадалда хүргөө, ажалшан арадай аша туһа сахигдахаяа болёо. «Манай революцида аюул тохёолдоод байгаа» гээд Нгуаби хэлээ. Тиимэһээ «диктатурые үты хэхэ, конголез арадта ёһотойл демократиие, бодото национальна нэгэдэл ба эб найрамдалые хантаха шухала болоо» гээд революциин национальна соведэй түрүүлэгшэ мэдүүлһэн байна.

АЖАЛШАДАЙ БАЙДАЛ УЛАМ МУУДАХАНЬ

ТОКИО. (ТАСС). Барайгарай розничо сэнгые энэ жэлэй октябрьһаа дунда зэргээр 8 процентээр дээшэлүүлхэ гэжэ Японой правительствын гаргаһан шиидхэбэриие ороной демократическа олониитэ, ажалшад эрид шууд буруушаана.

Орон дотор юумэнэй сэн дээшэлүүлхэ политикые зонхилхы этэгээдүүдэй бэелүүлжэ байһанда эсэргүү буруушаалтые 4 миллион үлүүтэй гэшүүдэйнгээ зүгһөө Японой Профсоюзуудай генеральна совет мэдүүлээ.

Японой Коммунис ба социалис партинууд мүн лэ буруушаагаа.

Зураг дээрэ: Р. Доржиев.

„ДОТОРОЙ АРМИИЕ БЭЛЭДХЭНЭ"

БОНН. (ТАСС). «Ара талые хамгаалха» частьнуудай ехэ һуралсал Вормс-Майнц-Бинген-Идар-Оберштайнда дүрбэн үдэрэй турша соо болоо. Бундесверэй дивизинүүд ба бригаданuудай хажуутаар иимэ частьнууд ФРГ-гэй бүхы газар нютагуудта мүнөө байгуулагдана.

Бундесверэй резервистнүүдһээ бүридүүлэн эдэ частьнуудые байгуулга тусгаар удха шанартай гэжэ Баруун Германиин засагаархид тоолоно. Энэ ушарта НАТО-той штабуудта бэшэ, гансахан лэ боннско генералнуудта мэдэлтэй «доторой армиие» байгуулха тухай хэлэгдэнэ.

«Реактивна истребительнүүдэй добтолжо, агаарай-десантна сэрэгүүдэй хэрэглэгдэжэ байһан» эрхэ байдалда «Рейн дээгүүр хүүргэ табиха» гээшэ һаяхан дүүрэһэн манёврын зорилгонь байһан юм.

«Ара талые хамгаалха» частьнуудтай хамта энэ һуралсалда бундесверэй хуурай газарай хүсэнүүдэй агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй подразделенинүүд хабаадалсаа.

ДПА агентствын дамжуулһанай ёһоор, «ара талые хамгаалха» сэрэгүүд манёврнуудай үедэ «сэрэгэй ябуулга хэхэ шадабаритай байһанаа гэршэлэн харуулаа» гээд бундесверэй округые командалагша генерал Шедер тэмдэглэһэн байна.

ДОГОВОРЫЕ САХИНАГҮЙ

БОНН. ТАСС-ай корреспондент Ю. Борисов иигэжэ дамжуулна:

Кильдэхи (ФРГ) «Говальдьтс-верке аг» гэжэ верфьдэ 900 тонно уһа түридэг, уһан доогуур ябадаг онгосонууд бүтээгдэнэ. Энээн тухай Баруун Германиин «Зюддойче цайтунг» гэжэ газетэ мэдээсэнэ. Афинын сэрэгэй бүлэгэй ФРГ-дэ захиһан уһан доогуур ябадаг дүрбэн онгосо тухай эндэ хэлэгдэнэ.

Тиимэ болохолоороо, Баруун Германи Брюссельскэ договорые (Баруун Европын союз тухай) элитээр эбдэжэ ороо. Энэ договорой ёһоор, ФРГ-дэ сэрэгэй талаар хэдэн хизаарлалта хэгдэһэн, түсхайлбал, 450 тонноһоо дээшэ уһа түридэг, уһан доогуур ябадаг онгосонуудые бүтээлгэнь хоригдоһон байгаа бшуу.

СВАЗАЛЕНД ОАЕ-гэй ГЭШҮҮН БОЛОБО

АЛЖИР. (ТАСС). Африкын бэеэ даанхай шэнэ гүрэн болохо Свазаленд Африкан нэгэдэлэй организациин дүшэдэхи гэшүүн болоо.

Гэшүүн болгожо абаха тухай гүйлтэ Министрнүүдэй Соведтэ пленарна заседани дээрэ ОАЕ-гэй генеральна секретарь Д. Телли гэгшээр дамжуулагдаад, бүхы делегацинуудаар нэгэн дуугаар һайшаагдаһан байна.

ХАЛУУН МҮРӨӨРНЬ...

ЗУРАГЛАЛ

Хонхын сошордуугаар наярхада трубка абажа шагнахадань, милициин начальнигай танил хоолой дуулдаба.

— Нүхэр Доржиев, мүнөө һүни гараха болобот.

Хахад үгэ дээрэһээнь ойлгоһон Доржиев ушар удхыень тодорхойгоор асуужа абаад, яаралтай гараа һэн.

Мүшэтэ һүни. Үбһэ ногооной хоншуухан үнэр хамар сорьён гэжэгэнүүлжэ, сэдьхэл зүрхэ дэбэргэн, аятай мэдэрэл түрүүлнэ. Машинын хэды түргөөр ябаашье һаа, ухаан бодолынь үни хада үйлэ хэрэгэй болоһон газарта хүрөөд, гэмтэ ябадалай бодото зангилаа тайлахаар тэбдэнэ.

Хажуудань һуужа ябаһан жолоошо хүбүүн хоолойгоо заһад гээд:

— Баригдаха гэжэ һанана гүт?—гэжэ асууба.

— Холо хаана ошохо һэм даа. Мүртэнь орожол абаа һаа, удаарангүй оложо болохобди,—гэжэ харюусаад, шэбшэн бодожо үргэлжэлнэ.

Аяар гурбан эрэ хүн аад, юугээр дуталдаад, ори ганса эхэнэрые тоноо гээшэб. Гайхалтай!..

Машинань сонхоорнь гэрэлэй яларжа байһан гэрэй хажууда ерэжэ, уг заг гээд тогтошобо. Сохюулһан нюураа сагаан пулаадаар халхалан уяһан гэрэй эзэн эхэнэр уй хай табижа, уһа нюдэн болоно. Ринчин-Нима Намдыкович столдо һуужа, юунэй болоһые эхинһээнь тоб байса хөөрэхые дурадхаба.

— Гурбуулан һогтуу һэн гү?

— Һогтуу,—гэжэ һугшаран байжа харюусаад, нюдэеэ аршана.

— Нюураарнь таниха гүт?

— Үгы. Оро ороһоор сохёод, дуратай юумэеэ тэргэдэ тээгээд, үгы болоол даа.

— Һанаагаа бү зобогты. Бэдэржэ эхилхэмнай. Олохобди гэжэ һананам.

Хулгайшад баһал мэхэтэй байшоо. Һогтуунуудшье һаа, мориёо гэрһээ холо орхёо. Үүр сайжа байха үеэр хулгайшадай халуун мүртэнь орогдоо һэн.

Тэргын шэнэхэн мүр баруун хотоной түглэ шугы тээшэ сэб сэхэ ошоһон байба.

«Шугы хүрэтэр машинаар ошожо болохогүй. Тэдэнэр буутай байбал добтолжо болохо»,—гэһэн һэжэг гэнтэ зосоонь түрөөд, ябагалха гэжэ бодобо. Холуур тойрожо, шугын захада ерэһэн тэргынь мүр олобо. Шугы тулаад, хажуу тээшэнь—хонишодой үбэлжөөнэй байра руу морёо залаһан байгаа.

«Эндэл хулууһан юумэеэ нюугаа гээшэ ха. Мэхэтэй шүдхэрнүүд мүрөө сагаалха һанаатай»,—гэжэ бодобо.

Хулгайлһан юумэнь бургааһан доро нюугаатай байба.

Дүршэлтэй мүрдэгшэ холо ошоогүйень таажа мэдэбэ. Амараад бодохо гэһэн хулгайшад мориёо мулталаад, хооһон гэр соо хурхиралдажа хэбтээ.

— Бодогты. Бэеэ тушаагты!

Тэдэнэр иимэ бэлэхэнээр гарта орохобди гэжэ оройдоошье һанаагүй байгаа.

Хабхаанда ороһон хойноо хайшаа мултархабши. Халуун мүрөөрнь ерэһэн милициин мүрдэгшэ урдань зогсожо байна ха юм. Хэһэн гэмээ амасаха сагынь ерээ.

...Хүниие үйлсэдэ даруулаад, үгы болошоһон жолоошониие багахан болзор соо олохо даабари абаба. Үдэрэй туршада хэдэн зуун машина трактаар гүйлдэнэ гээшэб. Тэдэнэй дундаһаа алиниинь гэжэ хургаараа заахабши. Угайдхаһаа машинын мүр сараае һаяхан ороһон саһан жэлэжэрхёо. Хоёр үдэрэй турша соо Ринчин-Нима Намдыкович сором гэбэгүй. Тонуулай болоһон тосхон үдэртөө гүйлгэжэ ошодог һэн. Тушаан болоходоо нэгэшье хараһан хүн үгы. Иимэ түбэгтэй таабари таахын тула толгойгоо һайсахан хүдэлгэхэ хэрэгтэй болоо.

Олон тоото машинануудые шалгаба. Туранай совхозой зургаан жолоошон тэрэ үдэр энэ хотон соогуур гараһан гэжэ элирүүлэгдээ. Ринчин-Нима Намдыкович яарана. Багаханшье һаатажа болохогүй бшуу. Нэгэ минутаар хамаг юумэнэй хойно орожо болохо.

Зургаан машиные жэншэдгүй шалгаба. Энэ гэжэ зааха сараа олдоогүй. Теэд, хэн байлтай гээшэб? Жолоошодой намтартай танилсажа эхилбэ. Яков Л. ходо архи уудаг, таарахагүй ябадал гаргахаяа һанадаг гэжэ мэдээд, тэрээхэн хүбүүнэй ямаршьеб тэбдэнги мэгдүүгээр үглөөгүүр урдаһаань хараадхиһые һанаандаа оруулба. Милициин мүрдэгшын ерэхэдэ хэншье сошордожо болохо ааб даа. Гэхэ зуура, ямаршьеб һэжэг тэрэнэй толгой соо үлэһэн байгаа.

«Байза, үшөө дахин нарибшалан шалгаад, хөөрэлдөөд үзэхэ болоо»,—гэжэ шэбшэбэ.

— Тэрэ тосхон соогуур гараал һэм. Теэд, тиимэ юумэн болоогүй. Хүниие харгыда огто хараагүйб,—гэбэ Яков. Гэбэшье ехэл бахарданги, хоолойнь шэшэрһэн шэнги болоод орхёо.

— Зай, машинадаш ошоёл даа,—гээд Доржиев эгсэшэгээр дурадхаба.

— Хэдыш харахадатнай болохо.

Тойрожо байжа хуу шалгаба. Тэмдэг олдоогүй. Гэнтэ машинын дарбагархан дали дээрэнь хүнэй хүсэд обёорхоор бэшэ шуһанай сэсэрдэһэн нюдэндэнь торсолдоодхёо. Энээхэн лэ сэсэрдэһэн түбэгтэй таабариин түрүүшын тайлбари боложо үгөө. Һүүлэй һүүлдэ Яков Л. хэһэн гэмээ сүм мэдэрхэ баатай болоо бэлэй.

— Юундэ өөрөө ерэжэ дуулгаагүй гээшэбши?—гэжэ капитан Доржиев дарууханаар асууба.

Яков Л. толгойгоо гунхуулан, амандаа уһа балгаһандал болоод хэлэхэ үгэеэ оложо ядан, абяагүй байба.

Хүнэй бодолые оншотойгоор таан мэдэдэг капитан тархяа һэжэрээд, хэлэһэн үгэнүүдни хуу зүб гэжэ саарһан дээрэ гараа табихыень дурадхаба. Яковай гарынь гуурһа барихадаа шэшэргэнэнэ. Харгыда ябаһан, зэмэгүй хүниие архиин һогтуугаар дайруулхадаа хамаагүй аад, хэһэн гэмэйнгээ түлөө харюусаха болоходоо, шэшэрһэнэй хэрэггүй,—гэбэ. Яков Л. совхоздо абаашахаяа шэрэжэ ябаһан комбикормоо зуурандаа хүндэ худалдаад, абаһан мүнгөөрөө архи уужа һогтуу бардам болоод, иимэ гэмтэ ябадал гаргаа гэжэ элирүүлэгдээ һэн.

Уданшьегүй хонхо наярба. Баһал уршагта ушарал тохёолдоо. Эгээл орёо нарин хэрэг капитан Доржиевта найдагдадаг. Хорёод шахуу жэл милициин мүрдэгшөөр хүдэлхэдөө, таагдашагүй хэдэн олон таабаринуудые таагаа гээшэб.

Мүнөө нүхэр Ринчин-Нима Намдыкович Доржиев Түнхэнэй аймагай милицин таһагта ахалагша мүрдэгшөөр хүдэлнэ. МООН-ой дээдэ һургуули заочноор түгэсхэнхэй. Хүдэлмэридөө эрхим һайнаар хандаһанай түлөө хэдэн орден, значогуудаар шагнагданхай юм.

Ц. ХАМАЕВ.

Холын Вьетнамай газар дээрэ (Урда Вьетнам, Кхесаниин район) американ сэрэгшын нохойн үхэлөөр хосорон уналга.

АП-гэй—ТАСС-ай телефото.

Буудалдаа зогсоохо тухай тогтоолые сахингүйгөөр Израилиин сэрэгүүд Иорданиин тосхонуудта добтолгонуудые хэдэг, поли дээрэ хүдэлжэ байһан таряашадые буудадаг зангаараа. Зураг дээрэ: Израиль эзэрхэг түримхэйшүүлэй буудаһанһаа уламжалан, һандарһан Дар Абу Саид тосхон. Энэ зураг Ливанай «Дейли Стар» газетэһээ абтаа.

ТАСС-ай фотохронико.

...акцида ороһон шүлэгүүдэй шэнжэлэл

ЮУНДЭ ТОЛИЛОГДООГҮЙБ?

...ын хуудаһанууд дээрэ үе ...од лэ өөр өөрынгөө аялга...алтай шүлэгүүд толилог...үргэн олон уншагшадаар ...дог гээшэ.

...тиихэдэ бэшэһэн, эльгээ...йнгээ найдалые харюул...гүй шүлэгүүд, энэ мүнөө, ...стол дээрэ дэлгээгдэбэ. ...гүүдэй багсалагдаад, на...һамаар хүлюулжэ, ар...ьгээгдэхэ болоһон «хүби ...хайнь тэдэнэй эзэд—ав...а тобшохоноор дуулгаха ...бди.

...вещенск хотоһоо нүхэр ...ыровэй эльгээһэн «Шэнэ ...жэ шүлэг абаһаар уншаад ... Энэнь зохёол болохо...й. Удхань хадаа залуу бү...нэй хүлеэлгэһэн үхибүүн ...зорёолһондол шашхана». ...үндэ соско-хүхэлтэ, со...рэй угжашье, хушалта, ...еёнкошье «хамаагүй хэ... гэжэ ойлгоһон «залуу аба ...дарайна. Сельмагһаа уни... хиидэнэ. Универмагһаа ...хозмагһаа ганса шодогор...элтэ олзотой, горшоог ...ээ бүри сухалтай, гэртээ ... Гэртээ ерэжэ мэдэн гэхэ...итархуу шолмонь, баса...о-оо! Нэрэ яалтай гээшэб гэжэ «залуу аба» дахинаа тээлмэрдэшэнэ.—«Муу нэрэ багаһаань үгэбэлшни—үхин болоходоо муухай гэжэ гонгинохо». Һүүлэй һүүлдэ юрэдөө «Хэзээ үндыжэ бэри болохынь хүлеэхэмнайб? Хүлдэ орожо хүхэлтэһөө гарахань бэлэн бэшэл» гээд, гараа һэжэһэн аба: «Галя, Валишье, Даримашье хадаа яахань һэм», гансал «Бодолоор ухаансар басаган үндыбэл хамаагүй» гэһэн бодолдо эзэлэгдэнэ. Нүхэр Дылгыров һүүлэй һүүлдэ: «Нигэжэ булэдэ шэнэ хүн ерэхэдээ, иимэ нобшо хүлгөө гаргаһал, хашартай...» гэһэн бүдүүлиг тобшолол гаргантараа, «Энээниие зохёоһон шүлэгшэниие хүлисэгты! Шэнэ хүн газар дээрэ мүндэлхэ болтогой!» гээд шүлэгөө түгэсхэнэ. Энэмнай зохёолой ямаршье «үнэргүй» байхаһаа гадна, залуу эсэгые бирагүйхэнөөр шоглоһон бэшэлгэ болоно гээшэ бэзэ.

Хэжэнгын аймагай Могсохон нютагһаа **Светлана Жигжитцыренова** «алдуугаа заалгаһандаа» редакциин хүдэлмэрилэгшэдтэ «ехэ баяр» хүргөөд, үшөө хоёр шүлэгөө эльгээхэ дуратай байһанаа» мэдүүлбэ.

Хүндэтэ Светлана! Нэн түрүүн бэшэхэ гэһэн юумэнэйнгээ удхые заахашье бодожо, сэгнэжэ үзэдэг байгты гэжэ захиха байнабди. «Малагар һара» тухай бэшэхэдээ, газар дээрэ болоһон үйлэ хэрэгүүдэй «олые үзэжэ», «Мойһон харахан нюдэд сооһоо монсогорхон дуһалнуудые мухарюулһан» тухайнь тоолонот. Энэмнай таамаг, буруу хөөрөөн гээшэ. Тиигэнхаар һарые өөрөө оло дахин адаглажа, мэдэрэлэйнгээ ойлгосые шэбшэжэ шүлэглэгты. Тэрэ шүлэгэйнгөө уншахада ульгам байхын тулада, шүлэг зохёолгын юрын аргануудтай һайса танилсаад, хадуужа ябаха ёһотойт.

Мүн лэ Хэжэнгын аймагай Загаһата нютагһаа **Будашира Дондоков** шүлэгүүдээ эльгээһэн байба. Тэдэнэйнь нэгэн «Минии нютаг» гэжэ нэрэтэй. Уншаад нүхэр Дондоковой нютагай онсо шэнжые, сэхынь хэлэхэдэ, «харабагүйлди» даа.

Нарата дэлхэй —
Наһанайм заяан.
Наран-булаг —
Нялхым тоонто.
Хуурай аргал — (?)
Хубита шэрдэг. (?)
Мухар-Шэбэр —
Минии нютаг,—гээд лэ
хангюурдажа ябатараа:
Эхинэй һургуули,
Элэнхэй парта,
Энэ мүрэйм (?)
Эхин бэлэйл,—гэнэ.

Энэ шүлэгые юрэнхыдэнь абажа харахада, доторой холбоогүй байна. Автор дээрэ үгтэһэн гурбан бадаг соогоо сэхэ нютаг тухайгаа бэшэ, харин «наһанайнгаа заяае» дурдаад абана. Жэшээлхэдэ. Нарата дэлхэйдэ заяагдажа, Наран Булагта, хуурай хохир дээрэ түрөөд, хаанаһаашьеб «Мухар Шэбэр минии нютаг» юм гэжэ нюдэ балай тайлбарилһан бэеэрээ үхибүүн ябахадаа Эхинэй һургуулиин парта элээһэн наһанайнгаа намтар халирхай бүдэхихэнөөр зураглана. Энэ шүлэгэй саашанхи юһэн бадаг соошье нэрэдээ хүрэмэ мүрнүүдые олобогүйбди. Харин тэндэнь үнгэрһэн дайнһаа эхилээд, мүнөө үе болотор түүхын шатанууд дурдагдаад лэ дүүрэшэнэ.

Нүхэр Дондоковой нүгөөдэ—«Эсэгым нэрэ» гэжэ шүлэг мүн лэ һанаһанда хүрэбэгүй. Гэбэшье Будашира Дондоков оролдожо, бодомжолжо, даамгайгаар ажаллаа һаа, һанал, хүсэлөө шүлэгэй баглаа соо багтаажа шадаха һэн ха гэжэ һанагдана.

Баргажанай Аргада нютагһаа эльгээгдэһэн — **Чингис Чимитцыреновэй** шүлэг. Дүрбэн бадагһаа бүридэһэн нэрэгүй энэ шүлэгынь зорюулгын шэнжэтэй гэбэшье, хүсэндөө хүрэжэ шаданагүй. Жэшээлхэдэ:

Хүрьһэтэ дэлхэйн хүбөө (?)
гэшхэн тэнжэһээр
Хүбүүншни мүнөө хорин долоо
хүрэбэлби,
Альган дээрээ эды болотор
үргэһэн
Аша урмыеш харюулжа
шадаагүй үлэбэлби,—гэнэ.

Эндэ түрүүшын мүр үлүү гараса гоёогдоо. Юрэдөө «дэлхэйн хүбөө гэшхэһээр тэнжэбэб» гэхэдэ оройдоо тааранагүйл. Удаадахи бадагтаа:

Һүхэ, хүрзээ һэлмэ, жадаар
һэлгэһэн
Һүртэй жэгтэй хүшэр жэлнүүд
үнгэрөөл.
Буурал, эсэгэм (?) бусажа
гэртээ ерээгүй
Бузар шонын халта зууһан
шархаһаа (?)—гэжэ

бэшэхэдэнь, эсэгээ үгылһэн хүбүүнэй хоолой соносонобди. «Мүнөө хорин долоо хүрэбэб. Эды болоторни альган дээрээ үргэһэн ашыеш харюулжа шадабагүйб» гэжэ шаналалтайгаар түүрээнэ. Хоёрдохи бадагыень уншахада, дайнда унаһан эсэгэдээ зорюулаа юм байна гэжэ арайхан ойлгогдоно. Тиимэһээ түрүүшын бадагай һүүлшын хоёр мүр шүлэгэй удхада тааранагүй. Дайсад тухай «Бузар шонын халта зууһан шархаһаа» гэжэ хэлэгдэхэдээ хурса, мэргэн зэргэсүүлгэ боложо шаданагүй.

Түрэһэн нютаг Доодо-Элеэм,
Торгон ногоон майла, хадаяа
Ягаан тэрэнгеэр энгэрлээд,
Яагаашье гоёб даа, сэнгэмээр,
—гээд Агын округой Үзөөн нютагай Владимир Жаргалов «Доодо-Элеэ» гэжэ шүлэгөө эхилнэ. Энэмнай сэдьхэлдээ бөөмэйлһэн мэдэрэлээ дулааханаар түүрээхэ гэһэн зорилготой ажал бэшэ гү? Эндэхэнэ «яагаашье гоёб даа» гэжэ автор өөрөө сэхэ хэлэнгүй, ондоогоор, уншагшын атаархама образно үгүүлэл хоноожорхихо байгаал даа.

Алтан нараяа угтаһан
Ууланууд улаан залаатай.
Үүрээр мориндоо ошоходом,
Улаалзай сэсэгүүд даллаатай,—
гэжэ Владимир Жаргалов хоёрдохи бадагаа дүүргэнэ. Эндэ сэдьхэлдэ хадуугдама уран зэргэсүүлгэ бии. Үглөөнэй улаан наранаар гиигүүлэгдэжэ байһан уулануудай шобхо оройе тахяагай залаадал юм байнал гэжэ харахадаа, һонирхолтой бодол гаргана. Саашадаа иимэрхүүгээр үргэлжэлүүлээ һаа, ехэл һайн бэлэй. Теэд удаадахи мүрнүүдынь юрэ хөөрэһэн, урдахидуултаяа холбоогүй болошоо. «Залаатай» гэжэ үгэдэ рифмэ тааруулнам гээд, «Даллаатай» гэжэрхихэдэнь, огто зохиногүй.—Даншье һаа хэмэл» болошоно. Владимир Жаргаловай энэ шүлэгые эсэстэнь хүрэтэр уншахада, Будашира Дондоковойхидал адли дутагдалнуудтай байна. Гэбэшье нүхэр Жаргалов бэшэлгынгээ талаар бусадта орходоо һураггүй илгаатай. Юуб гэхэдэ, тэрэ зэргэсүүлгэ, дабталга, инверси гэхэ мэтэ шүлэг зохёолгын бусадшье аргануудые хэрэглэжэ туршана.

Тиихэдэ **Б-Н. Цыденовагай** (Сэлэнгэ) **Н. Раднаевай, В. Кондратьевай** (Захаамин), **Б. Очировай** (Совет Арми) болон бусад нүхэдэй эльгээһэн шүлэг, дуунууд удха, найруулгынгаа талаар тон пулаханууд байба. Жэшээлхэдэ, нүхэр Цыденова арадай дууе дууряажа дашуураад, бадаг бүхэнэйнгөө түрүүшын хоёр мүрнүүдые:

«Харанхы сүниндөө сэрихэдэм,
Хараасгай шубуун жэргэнэ (?)
...Сэлмэг сүниндөө сэрихэдэм
Сэсэгы шубуун жэргэнэ,—гээд

лэ захалха юм. Харин бадаг бүхэнэйнгөө нүгөө хоёр мүр соо «ханилсан», «үелсэн», «эжэлсэн» «нүхэрөө санахадам», «халуухан», «хүрихэн»« бодолхон» «зүрхэм уярна» гээд лэ һаланагүй. Тиихэдэ хараасгай, хүхэ сэсэгы шубууд һүниин сагта нойрсодог гээшэ ааб даа. Мүн тэдэнэрые «жэргэдэг» гэхэдэ тааранагүй. Харин хараасгайн, хүхэ сэсэгын дуун гэжэ арад зомнай хэлэдэг гээшэ.

Шүлэг гээшэ сэдьхэлэй мэдэрэлһээ хүгжэжэ гараад, ямар нэгэн шэнэ бодол, мартагдашагүй тодо зураглал харуулһан зохёол байха ёһотой бшуу. Гадна гүйсэд һайхан шүлэг бэшэхын тулада түрэлхи хэлэнэйнгээ баялигые шүдалжа, нугалбари һайхан аялгатай, сэнтэй мэргэн үгэнүүдые шүүрдэжэ һураха шухала.

Б. ЖАНЧИПОВ.

ГЕРОЙТОЙ УУЛЗАЛГА

Эдэ үдэрнүүдтэ Хэжэнгын аймагаар—түрэhэн тоонто нютагаараа Яруунын Үльдэргын дунда hургуулиин директор, Социалис Ажалай Герой Цокто Номтоевич Номтоев айлшалба. Тэрэниие аймагай соёлой байшан соо ехэ халуунаар угталган болоо.

Энэ уулзалга дээрэ hургуулиин багшанар, комсомолой түлөөлэгшэд, Хэжэнгын совхозой директор А. Б. Раднаев болон бусад үгэ хэлэбэ.

Партиин райкомой зүгhөө нүхэр А. С. Баинов Ажалай баатарые амаршалха зуураа:

— Хүндэтэ Цокто Номтоевич! Танай үндэр хайра шагнал нютагайтнай хүн зониие ехээр баясуулна, омогорхуулна. Та түрэл партидаа үнэн сэхээр алба хэжэ, арад зонойнгоо аша туhада ехэ габьяа гаргаhанайнгаа түлөө нимэ дээдын дээдэ нэрэ солодо хүртэбэ гээшэлтэ. КПСС-эй Хэжэнгын райкомhоо, аймагай гүйсэдкомой, бүхы ажалшадай зүгhөө багшын хүндэтэ ажалда бүри ехэ амжалта түйлахыень хүсэбэ.

Удаань Цокто Номтоев нэрьемэ альга ташалган доро угтуулан ендэр дээрэ гараба.

— Засаг түрын намда олгоhон Геройн энэ нэрэ зэргэ ганса өөртэмни бэшэ, харин бүхы Буряад ороной багшанарта үгтэhэн шагнал болоно,—гэжэ тэмдэглээд, даажа байhан ажал дээрээ хүн бүхэнэй амжалта түйлахыень хүсэбэ.

Мүн Социалис Ажалай Герой П. Н. Номтоев Хөөрхын, Хэжэнгын, Ородой-Адагай, Загаhатын, мүн бэшэшье hургуулинуудаар ябажа, багшанар, hурагшадтай уулзаhан байна...

Д. ДАМБАЕВ.

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГТЫ:

○ **Совет бүлэ тухай.**
○ Эдиршүүлэй хоор эмхидхэгдэхэнь.
○ **Хэблэлhээ hая гараhан ном.**

Гэр бүлын асуудалаар

АЙЛАЙХИ БҮХЭН ЭБТЭЙ ҺУУГ!

Гэр бүлэ гээшэ манай совет общестовын жэжэхэншье hаа, амиды хубинь болоно гэжэ ойлгонобди. Ушар тиимэhээ гэр бүлын бата бэхи, элүүр энхэ, hайн hайхан байхын тула Совет засагнай анха сагhаа хойшо түйлай ехэ анхарал хандуулдаг, пенси, тэдхэмжэhээ эхилээд сэхэ бодото туhа хүргэдэг. Гэр бүлэ тушаа hүүлэй үедэ тусхай баталагдан абтаhан тодорхой хуулинуудшье энээн тухай дахинаа гэршэлнэ. Энээниинь харюулдаг, үнэхөөр hайхан, эбтэй эетэй бүлэнэр хаа хаанагүй яhалашье олон гээшэ, мүн саашадаашье олошорхын тэмдэгтэй. Энэ—манай общестовын жама ёhо болонги. Хото, хүдөө нютагуудташье арбаад үхибүүтэй үнэр баян, hуудал байдал hайнтай, хоорондоо энэрхы дулаан хадалгатай хэды олон бүлэнэр бииб даа! Эдэниие харахадаа, үнэн зүрхэнhөө омогорходогби, «зол жаргалта үе сагаймнай hайн hайхан шэнжэнь иимэ» гээд дотороо омогорхон бододогби.

Би энэ талаар нэгэ жэшээ дурдаhууб. Манай ЛВРЗ-дэ, трамвайhаа буугаад, холошье ошонгүй, дүрбэн дабхар нэгэ шулуун гэртэ Сэбэг Тыхеевтэн гэжэ үнинэй минии танил айлайхи ажаhуудаг. Тэдэнэйдэ орохо, ябаха бүхэндөө: «ямар hайхан зон гээшэб» гээд ехэл сэдьхэлээ ханангяар hанадагби. Наhатай айлайхи. Маанадта—залуушуулда ёhотой үльгэр жэшээ болохо үгэмөөр.

Гэрэй эзэн Сэбэг Тыхеевэй сугтаа хүдэлhэн нүхэдтөө, гэртэхин бүлэнэртөө, үхибүүдтээ ехэ болгоомжотой зохидоор, урин налархайгаар хандажа байхыень нэгэнтэ бэшэ хараhан, дуулаhан байнаб. Ямаршье ушарай тохёолдобол, хэзээдэшье хатуу үгэ хэлэхэгүй. «Эсэгэмнай маанадаа нэгэташье сохижо, хараажа байгаагүй юм» гээд хоёр басагадынь омогорходог. Һургуулидаа эрхим hайнаар hурадаг, гэртэхи ажалаа бултынь хэлсэдэг, хоюулаа пионервожатанууд.

Сэбэг Тыхеев өөрөө хэды бэе hайнтайшье hаа, тамхишье татадаггүй, архишье уудаггүй. Гайхалтай сэдьхэл hайнтай, сэбэр сарюун, нягта нарин хүн. Магтаалтай оролдосотойгоор халуун цехтэ хүдэлжэ гараhан. Наhатай болоhон хүн аад, ном, газетэ, журнал аргагүй hонирхон уншадаг, уншаhан юумэндээ ехэ шүтэнги, шунангяар хандадаг. Ороходошни, уншаhанаа хөөрөөд гү, али энэ тэрэ юумэ асуугаад hалахагүй. «Ажалдаа дарагданабди. Сүлөөгүйдэнэбди» гээд зариман лекци, хөөрэлдөөшье шагнахаяа, номhоо байтагай газетэ, журналшье уншахаяа болишодог, молхирhон, мохоорhон байшадаг... Энэ ехэл буруу даа. Наhатай, залуушье хүн бол, манай өөhэдымнай баялиг—ном hудар гээшые заатагүй хэрэглэжэ, сэдьхэлээ арюун байлгаха, ажабайдалhаа гээгдэхэгүй ёhотойбди» гээд хэлэхэдэнь, үнэн зүрхэнhөө зүбшөөн атаархажа hуугаа бэлэйб. Минии hанахада, энэ хүн өөрөө жэнхэни hайн hайхан сэдьхэлтэй байхаhаа гадна, үнэхөөрөө совет үеынгөө ном hудар ехээр харалсажа, бэедээ муу муухай эhэ торгог халдахаадаггүй, хододоо сэбэр hайхан сэдьхэлтэй ябадаг байнал.

Һамганиинь шлифовальна цехтэ хүдэлдэг. Коммунис ажалай ударник. Улаан-Үдын Горсоведэй депутадаар hунгагдаа hэн. Гэртээ аргагүй хүхюу. Хүдэлмэри дээрээ гү, али hунгуулиингаа участок дээрэ эсэтэрээ хүдэлжэ ерээд, үхибүүдэйнгээ хажууда миин hуужа шададаггүй. Тэдэнээ али нэгэн юумэ хэхыень заажа гү, али гэрэйнгээ даабари ямараар дүүргэhыень шалгажа, өөрөө энэ тэрэ юумэ заатагүй хэжэ, оёжо hууха юм... Тиихэдэнь «жирэй хүдэлмэришэнэй урматай, баяртай гэр бүлын ажабайдал иимэл байдаг юм байна» гээд жэшээ болгон бодоо hэм.

Теэд ажабайдалда иимэ hайн hайханай хэды нэлэнхы дээрээ үзэгдэбэшье, хаа-яахан муухай, муушье ябадалнууд харагдажа, зүрхыемнай үбдэхөөнэ. Түмэр замда хүдэлдэг нэгэ айлайхи. Нэрыень яашье нэрлэхэ аргамни үгы. Юундэб гэхэдэ, эдэнэр шүүмжэлэлдэ ехэ дурагүй, хоро үhөөтэй зон. Ксенофонт И. Өөрөө хүдэлмэришэн. Тепловозуудые заhабарилалсадаг. Һамганиинь мүн лэ тэндэ хамhабариин хүдэлмэри хэлсэдэг. Хоюулаа залуунууд. Эдэ хоёр имагтал инаг дуранай үндэhөөр айлайхи болоhон хамтарhан. Теэд хоюулаа хамта ажаhууха болоходоо, балайшье бираагүй. Энэнь тон лэ өөhэдhөөнь болоно. Эгээл түрүүшынь алдуу эндүүнүүд эгээл ахир жэжэ юумэнүүд дээрэhээ эхилээ гээшэ ха. Жэшээнь, эрынгээ түрэл түхэм, зон нүхэдэй ерэхэдэ, hамганиинь «хамараа үргөөд, хана тээшээ хараад лэ» hуушаха, харин өөhэдынхидэйнгөө орожо ерэхэдэ, hара наран болосогооно. «Энээн дээрэhээл эхилээ зэмди даа» гэжэ Ксенофонт гомдоо hэн... Дүтэ шадар hуудаг хадаа нэгэтэ гэртэнь ороходомни Ксенофонт өөрөө гэртээ, hамганиинь аяга шанагаяа наяруулан, үhэ зүhээ үрзышэhэн юумэ кухни соогоо hандагай hүүхэ болосогообо. Хэдэн үдэр соо угаагдаагүй шала. Стол дээрэ угаагдаагүй обоолоотой амhарта жэмhэртэ дүүрэн. «Бү гайхаарайгты. Ксенофонт—архинша, гэртээ ямаршье туhагүй хүн—гээд hамганиинь ороод гараха хоорондомни гэмэршэбэ. Тиихэдэнь Ксенофонт баhа нүхэрөө хатуу шэрүүнээр зандажа ороно. Жэжэхэнш ушарай тохёолдоходо, бэе бэеэ балай хүлеэхэ, хүлисэхэ зон бэшэ янзатай... Һамганиинь гэрэй эзэн эхэнэр болоhоноо айхабтар ехээр ашаархан, нүхэрөө «хүхэ архинша» гэжэ байжа дуугарба. Тиихэдэнь Ксенофонт «иимэл байхадаш уухаб» гэhэншүүгээр үhэрихэ юм... Юрэдөө элишэлжэ хөөрэхэньшье аягүй—дан өөдэгүй шашаг.

Ажаглахада, иимэрхүүл тон өөдэгүй юумэн дээрэhээ эдэ хоёр хоорондоо тоосолдожо, шууялдажа байдаг, бэе бэеынгээ дура гутаадаг янзатай.

Юрэдөө, сэхыень хэлэхэдэ, гэр бүлэ—hамга үбгэн болоошод абари зан, хүмүүжэл болбосоролойнгоошье талаар аб адлихан байдаг бэшэ. Баhа ажабайдал гээшэмнай үндэгэн мэтэ мэльгэн байдаггүй: hайн муушье, hанаагаа зобохо, заримдаа уулгартахашье ушар тохёолдожо болоо юм аабза. Теэд эдэ бүгэдын хамаг тэнсүүриие олохо, бэе бэедээ хүлисэнги, энэрхы, дүмүүхэнээр хандажа, эбтэй эетэйгээр, элүүр энхээр ажаллаха, ажаhууха арга биил даа, бии!

Имагтал эбдэршэгүй бүхэ, эбтэй эетэй гэр бүлын түлөө бултаараа оролдохо, тэмсэхэ; залуушуулшье эртээнhээ бэеэ hайнаар хүмүүжүүлхэ ёhотойбди.

У. ЦЫБИКОВ,
Улаан-Үдын түмэр замай хүдэлмэришэн.

ГОМДОЛ БАРИДАГ ХҮН

Будамшуугай почтоhоо

Би hүүлэй жэлдэ нэгэ жэгтэй хүршэтэй болошооб. Улаан-Үдэ городой Үдын урда бэедэхи «Окинская, 50» гэhэн адресаар тэрэ хүмни мүнөө үедэ hууна. Харахадамни гурба, дүрбэ, заримдаа арбаад хоноод лэ почтальон сумаа дүүрэн бэшэг асаржа үгэдэг. Ямар олон түрэлхидтэй, нүхэдөөр элбэг хүн бэ гэжэ гайхадаг байбаб.

Теэд нэгэтэ тэрэ хүмни уулзахадаа: «Муухай золиг бюрократуудта иигэжэ добтолхо гээ хүм. Тэбхэр арбан нэгэн жэл подряд бэшэг бэшэнэб. Үшөөшье бэшэхэб. Верховно сүүд, Верховно Совет хүрэтэр зарга баринаб. Теэд хэрэгымни бүтээнэгүй. Бүри, бүри... Ядаа hаа нүхэр... — гэжэ хороо бусалангяар дуугараад, тамхинай утаанда шарлашаhан шүдөө ирзайлган, тэнгэри өөдэ занажа байгаад:—Таанад, вообще, дутуу дунданuудай хажуугаар нюдөө аняад, дуулгаха газартань дуулгангүй, хэмжээ абхуулангүй үнгэрдэгтэ. Тиимэл хадатнай муухай бюрократууд олошоршоо. Мыл!... Аргатай hаа гү, нохойе, бултынь лэ энэ нюдарга соогоо бисара бажууха hэм»—гэжэ байжа дэбхэрбэ. Тиихэдэнь тэрээнтэй хөөрэлдэдэг бэшэшье hаа: Үгы, иихэдээ хэндэ интэрээ сухалдана гэшэбта?»—гэжэ гайхабаб. «Бултанда!—гэжэ тэрэ hүхирбэ.—Бултанда! Врачнуудта, социальна тэдхэмжын таhагуудта, Москва, Тула, Шекино, Улаан-Үдэ хотонуудай, Хориин аймагай ноёдуудта хоротойб! Бүхы прокуратурынхидшье намайе дүтэ үзэхэгүй гэжэ оролдоно, пенсиимни хаhаа!.. Мыл даа, мыл!.. Иимэл хадань бэшэхэб, бэшэхэб!.

Табяад наhатай шииираг энэ хүршэмни барьяад ябаhан бэшэгүүдээ почтодо табяад гараба. «Пенси гэнэ гүт? Яагааб, хаhажархёо гү?»—гэжэ асуубаб. Тиихэдэмни тэрэ: «Тиимэ. Пенси абадаг болоhоор дүрбэн жэл болоод байтарни, 1959 ондо тэрэниием 50 хубяар нэмээ hэн. Жаргаал hэм даа. Олоол хүйhэндөө нёлбоод лэ Тульска областьдоо, Щекино хотодоо хэбтэдэг hэм. Тиигэжэ байтарни гэнтэ шалгалта болоод, врачнууд ямаршьегүйш, хүдэлэ гэбэ гээшэл даа. Заргалдажа ороходомни ехэ комисси татажа ерээд лэ hайнши, ажалда гара гээд лэ пенсиием хаhажархиhан байна. Бишье зарга барижа эхилээд лэ, 1963 он болотор сүүдлэлдэбэб. Гомдолнуудые Москва хүрэтэр ябуулдаг hэм. Теэд тэндэшье намайе хайрлаха нэгэн олдоогүй, үшөө тиигээд ажал хэдэггүй тунеяд гүүлээд байнам. Дуулана гүт? Аяар Тульска областьhоо ерээб. Вот, би эндэшье ажал хээгүйб, хэнэшьегүйб, хэхэшьегүйб! Вот, тэрэ харабат, бэшэгүүдые бэшэнэб. До конца бэшэхэб!»

Иигэжэ сухалдаhан, хоро үhөөгөөр дүүрэшэhэн хүнтэй юун гэжэ хөөрэлдэхэбиб даа, ажал тээшээл ябаа hэм. Гэхэтэй хамга, би иимэ бэшэг бэшэдэг хүнүүдэй зарга шиидхэлсэдэг хүн хадаа хүршэ нүхэр Зиминэйнгээ хэрэгтэй танилсахые яараhан байнаб, Юун гэжэ hананат теэд? Зүб лэ байгаал даа. Хуулиин ёhоор тэрэ хүдэлхэ, ажал хэхэ ёhотой болоhон байгаа. Юундэб гэхэдэ, бэень hайжарhан, ямаршье үбшэгүй болоо бшуу. Энээн тухай Тульска областиин, Буряадай АССР-эй эмшэд гэршэлнэ. Иигэжэ бэеынгээ hайн болохолоор тэрэ пенсиеэ орхижо ажаллаха ёhотой байгаа.

Теэд Зимин энэ совет хуулиие мнай арсана бшуу. Нэгэтэл пенси абадаг болоо хадаа шалтагаангүйшье hаа, саг үргэлжэ абадаг байхаб гэжэ буляалдана.

Эдэ буруу ойлгодог хүнүүдэй зариман буруугаа ойлгоходоо заргаяа болидог. Теэд Зимин тиимэ бэшэ. Арбаад жэлдэ тэрэ совет зургаануудай боhого дэншэнэ, эдэ жэлнүүдтэ үй түмэн бэшэгүүдээрээ хэды олон хүнэй хүдэлмэри таhална, үнэтэ сагыень эдинэ гээшэб!

Бодоод үзэгты, Зимин ганса бэшэл. Иимэ хүнүүд олон. Үрэ гарахагүйень мэдэжэл байгаад лэ бэшэжэ hаладаггүй, ямар тиимэ үсэд зон ябадаг юм гээшэб. Гаргашалhан саарhыеньшье бү тоолое, харин ниитын хэрэг бүтээхэ үнэтэ сагаа эмхи зургаанайхид иимэ нэтэ, нэд болоhон хүйхэрнүүдтэ гаргашалха үйлэдэ хүртэнэл. Үнэтэ саг, хэды ехэ гарза олониитэдэ тэдэ тохёолдуулнаб!

Хүндэтэ Будамшуу!

Тандашье хүнүүд бэшэдэг ёhотой. Зүгөөр Зимин мэтэ совет гүрэнэй эмхи зургаанай хүдэлмэрилэгшэдые «муухай золиг бюрократууд» гэхэ мэтээр нэрлэхэhээ гадна, тэдэндэ хоро hанажа, тэрэнээ оршон тойронхи зондо зарлажа ябадаг тунеяд зольбо хүйхэрнүүдтэй ушардаг ха гүт? Би гайхаад лэ, энэ Зимин тухай тусхай газартань мэдүүлжэ, тэрэ ашаагдаха ёhотой зэмыень ашуулыт гэжэ Таниие гуйнаб.

Б. БАШЕЕВ.

„НАМАРАЙ ХҮГЖЭМ"

С. Балдуевай фото

ХОНГЁО ХООЛОЙ ЗЭДЭЛХЭНЬ

Энэ сентябриин 1-hээ эхилээд, пионернүүдэй республиканска байшанда юрэ бусын хүлгөөтэй байба. Ута коридор соогуур эдиршүүл-хүбүүхэдүүд hанаата болонгёор алхалалдана. Юун бэ? Һуралсалай жэлэй эхилшэhэн хойно шалгалта болоно гү?

Тиимэ даа, тиимэ — шалгалта! Долоо—арба наhатайшуул эндэ үнэхөөрөө шалгалта барижа байна—үхибүүдэй хоорой hургуулида орохын түлөө...

Улаан-Үдэдэ Красноярскын хүбүүдэй хоорой аяншалаад бусаhые hананабди. Тиихэдэ тэдэнэр оперо, баледэй театрта, П. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищада, хүдэлмэришэдэй клубуудта ямар баян программатайгаар, ямар ехэ амжалтатайгаар дуулалдаа hэн бэ! Мартахын аргагүй. Эдэнэй жэшээгээр лэ эндэ, Улаан-Үдэдөө тиимэ хоор байгуулха гэhэн hанал бодол анха түрүүн түрөө юм.

Гэбэшье үнэн дээрээ энэмнай тиимэшье амархан хэрэг бэшэ байба. Юуб гэхэдэ, хооройхид-үхибүүд нэн түрүүн ното, хүгжэмэй грамота шудалха, дуулажа, амисхалаа зүбөөр абажа hураха ёпотой хаям. Энэниие хэдэн недели, hара бэшэ, харин бүхэли табан жэл соо дэбуулха, мүн hураха дуратайшуулые саашадань 10—12 жэл соо мэргэжүүлхэ бологдоно. Ушар тиимэhээ нэгэдэхи-хоёрдохи класснаа эхилүүлхэ хэрэг гарана бшуу.

Дурсагдаhан hургуули Буряадай хоровой бүлгэмэй болон пионернүүдэй республиканска байшангай үүсхэлээр эмхидхэгдэбэ. Энэниие хотын бүхы олониитэ баяр бахархалтайгаар hайшаан угтаба. Тэндэ хүгжэмэй, культурно-гэгээрэлэй hуралсалай эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд-бултадаа дээдэ эрдэмтэй мэргэжэлтэд багшалхань. Уран hайханайнь талые соёлой институдай хоровой дирижированиин кафедрые даагша нүхэр Белокрыс хүтэлбэрилхэ юм. Үхибүүд тэндэ абаhаар лэ дуу гүйсэдхэхэ шадабарида hургагдаха, хүгжэмэй али нэгэн инструмент дээрэ заалгаха. Дам саашадаа болохо бүреэ сольфеджно, ното, хүгжэмэй теори гэхэ мэтые шудалха.

Тус hургуули дүүргэгшэд хүгжэмэй училищада гү, али соёлой институдта абтаха. Үгышье hаа, ... ажабайдалда ... нилээдхэн ... аша туhа ... жаха, наада... клубта дуу... тэлбэрилхэ ... хүгжэм дээр... гүй наадаха... Энэнь яhала... шэмэг болож...

Мүнөө ... hургуулида ... ратай 66 ... иинь шалга...

Юрэнхы — ... hургуулинууд... галта хэгдэж... шье үхибүүд...

— Нэн ... хүндэшэг лэ... хаш: hурал... рэгсэл, хүгж... румент гэхэ ... эхилээд дута... затай. Гэбэ... надта соёлой... терство, обл... партийна бо... скэ эмхи ... туhалха бэз... найданашье... нүхэр Белокр... нэ.

Нүгөөдэр ... hан hургууль... шынгээ хэша... эхилхэнь. ... hан эдир бал... ерээдүйн дуу... жэмшэдтэ, м... нартань ехэ ... хүсэе.

А. ПЛАВИН...,
Буряадай ... бүлгэмэй шт... шэ хүдэлмэр...

ХОЙ... ХАН... НАР...

Амитан ... үринэр аба э... лихан хайра... тэгэрхэн нюдэ... ганшье, сэлиэ... та басаганшье... кэймнай эгээ... шэмэгүүд лэ... хани нүхэсэ... сэдьхэлэй на... hаар холбог... бүгэдын ата... лохонь лабта... Эдирхэн ха... басаганайнгаа ... рээ таашаа... энэ инзагах... дэл ганса найд... hанаа мэдэнэ ... Тиимээр энэ ... мнай хаража б...

Л. ИРИНЦЕ...

БААБГАЙН ААШ...

«Юун болоо гээшэб. Хонидтомнай баабгай добтолжо, хэдэн толгой буруутуулаал» гэhэн hураг суу Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо сахилгаан түргэнөөр тарашана.

Зайгуултажа эхилhэн баабгай тус колхозой Хара уhан гэжэ нютагта адуулагдажа ябаhан hүрэг хонидто добтолжо, табан толгой хони hалгаа. Зоргоороо аашалhан баабгай хониёо барихадаа, баhал өөрын дүршэлтэй байба ха. Юуб гэхэдэ, тэрэ хони бариhаар, газарта hуумсаараа, олзоёо хойто хоёр хүлдөө хабшаад, толгойень таhа татажа абаад, шуhаарнь ундалhан байна.

Үшөө саашаа нэтэржэ, энэ хүйхэр хоёр гахайгаар «шараяа» даруулжа байhаар, ангуушадта баригдашоо.

Нүгөөдэ хүйхэрынь ... Хүнтэйгөөр зайжа ябаhа... голой эрьедэ алуулhан ... XXII партийна съездын н... тэ колхозой агроном Б. ... санов баабгайе хаража, ... наараа даража алаха гэ... наhаниинь, тэрэнь маши... даhаа добтолжо, өөрыен... хэзгээ хаш. Ангуушан ... баабгайе алаhан байна.

Иимэ ушар Баргажан ... хабарhаа хойшо хэды дах... дэбэ. Июнь hараа хэдэ... баабгай ой тайгаhаа гара... нууд руу ерэhэн байгаа. ... нэгэниинь Элhэн нютаг... шадта баригдаа бэлэй. ... hэень мүнөө хүрэтэр харгы... да хэбтэдэг юм.

МАНАЙ КО...

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Зэдын голой хэшэг»—манай хөөрэлдөөн. Гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө дүүргэhэн тухайгаа Кабанскын аймагайхид мэдээсэнэ. Таряа хуряалга тухай информацинууд, репортаж. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд.

Хоёрдохи хуудаhанда: «Түрхэлэй асуудалнуудые шиидхэхэ арга боломжо» гэhэн И. Жарниковай статья. Барилга-хабсаралгын 7-дохи управлениин комплексно бригадын бригадир В. Неч... корреспонденци. Зүүн-Сибир... болон Алас-Дурна зүгэй шу... шадай научно-практическа ко... ренци тухай материал.

Гурбадахи хуудаhанда: ... жүүрэй албанай 50 жэлэй ... Н. Медведевэй статья. ... саанаhаа ерэhэн телеграмм... АПН-эй материал. Хитадта... жо байhан үйлэ хэрэгүүд.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: «Ш... нэй шэмэг, нюдэнэй хужар» ... Субботин А. Шуст хоёрой ф... тон, элдэб hонин, шүлэгүүд, ... носхолнууд.

Редакторай орлогшо **М. Н. НИМАЕВ.**

ЭНЭ НОМ УНШАГТЫ

«ОЛЗО ХҮБҮҮН»

Уран зохёолшо Норпол Очировай бэшэhэн «Олзо хүбүүн» гэhэн томохон туужа hаяшаг буряад хэлэн дээрэ хэблэлhээ гараба.

Энээнэй гол удха, богонёор, хэлэбэл иимэ. Дандарай Дагбажалсан гэдэг хүбүүн хүршэ Түүргэ нютагайнгаа сэбэр залуухан үншэн Субадиитай танилсана. Тэрэ Дагбажалсандаа дурлаха, инаглахынгаа саана үнэн зүрхэнhөө этигэдэг, хүн мэхэлдэг, хүлэг булгидаг гэжэ мэдэхэгүй дээрэhээ ямар байдал урдамни хүлеэжэ байхаб гэжэ оройдоошье бодожо үзэнгүй, Амидхааша нютаг ерэhэн юм.

Теэд жаргалтай hаруул үдэрнүүд удангүй барагдажа, орондонь гашуудалта бүрхэг hүнинүүд халан ерээ.

Инаг ганса Дагбажалсанайнь hэнгэргүй бэерхүүгээр эхэнэр хүнэй эльгэ нимгэтэйдэ амташажа, тэдээнэй мүлишэ уян сэдьхэлтэйе мэдэхэ болоhон тула, хониндо ороhон шонодол шунахай хомхойгоор ханилан, холшорлон ябадаг hалихай зангынь элиржэ, удангүй залуу нансагhаа hонёо буураад, ондоо тээшээ харгылдаг болобо.

Инаг дуратай нүхэртөө хаягдажа хари газарта ори гансаараа үлэшэhэн Субадиие hанаамгай Дэмаа хүгшэн түрэhэн эхэhээнь өөрэгүй хайхаржа, хайрлажа абаhан байгаа.

Ори гансаараа ажа hуудаг Дэмаа хүгшэн Субадиитай хамта байдаг болоходоо артелиингээ hүрэг хонидые даажа абаад адуулдаг болоhон тухайнь автор уран хурсаар, дэлгэрэнгыгээр бэшэнэ.

Марсатын дабаанда Субадиин түрэhэн хүбүүн Олзобой үдэр үнгэрхэ тума томо болоожо, боргожожо байба. Эгээл энэ үедэ үхибүүнэйнгээ нилээдгүй боргожоhон хойно Субадии гэнтын усалhаа гэнтэ наhа баража, заахан Олзобойнь үншэрэн үлэбэшье, Дэмаа хүгшэнэй үнжэгэн зөөлэхэн гараар, энэрхы hайхан сэдьхэлээр хүмүүжүүлэгдэн ехэ болоhониинь автор эли тодоор тобойсо харуулна...

Олзобой үншэрhэншье hаа, үнэндөө юумээр дуталдаhан үлбэр тулюур байдалда оронгүй, ерээдүйн ажабайдалайнгаа замаар урагшаа дабшана. Энэ номые уншаад байхадаа бишыхан хүдөөгэй нэгэ hууринда ажаhуудаг буряад эхэнэрэй энэрхы hайхан сэдьхэл зүрхэ хүдэлгэмөөр харуулhаниинь үшөө тэмдэглээе. Гадна удхынгаашье талаар энэ ном үхибүүдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ нилээдгүй ехэ туhа хүргэхэ гэжэ найдахаар. Иигээд байхада «Олзо хүбүүн» гэhэн энэ ном үргэн ниитэ уншагшадтаа хани халуунаар угтагдан, үльгэр түүхэ мэтэ хүн зоной дунда үргэнөөр тарап гүн сэдьхэлдэнь бүхөөр хадуугдаха гэжэ этигэхээр.

Вл. ЖИГЖИТОВ.

САГАЙ УЛАРИЛ

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэhэнэй ёhоор, мүнөөдэр республика доторнай нэгэ бүрхэжэ, нэгэ сэлмэжэ байха. Зарим газарта багахан бороо орохо, баруун тээhээ hулахаанаар hалхилха. Хойто аймагуудта 13—18 градус дулаан, Улаан-Үдэдэ hүниндөө 2—4, үдэртөө 14—16 градус дулаан байхаар хүлеэгдэнэ.

Сентябриин 15—16-най үдэрнүүдтэ бүрхэгшэг байха, урда аймагуудта багахан бороо орохо. Баруун тээhээ hулахаанаар hалхилха. Хойто аймагуудта 5—10 градус хүйтэн, үдэртөө 4—9 градус дулаан, бэшэ нютагуудта hүниндөө 3 градус хүйтэнhөө 2 градус дулаан хүрэтэр уларилтай байха, хюруу унаха, үдэртөө 9—14 градус дулаан байхаар багсаагдана.

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора – 54-5... приёмная – 54-93, зам. редактора – 68-08, зам. редактора – 62-62, ответ. секретаря – 50-52, зам. ответ. секретаря – 68-7... отделы: партийной жизни – 60-91, сельского хозяйства – 64-... 33-86, пропаганды и агитации – 56-23, промышленности ... строительства – 61-35, советского строительства и быта – 69-5... культуры и школ – 60-21, писем и рабселькоров – 67-81, и... формации – 34-05, общественная приёмная – 56-62, машин... бюро – 57-63, фотолаборатория – 33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография Управления по печати при Совете Министров БурАССР.

Н-01908. Зак. № 927.